

Erfgoedrapport Breda 76

Breda Grimhuysen Dorpstraat Ulvenhout

Inventariserend veldonderzoek
door middel van proefsleuven

drs. Joeske Nollen
L. de Jonge MA

Gemeente Breda

**BREDA, GRIMHUYSEN DORPSTRAAT ULVENHOUT – INVENTARISEREND VELDONDERZOEK DOOR MIDDEL
VAN PROEFSLEUVEN**

COLOFON

Titel: Breda, Grimhuysen Dorpstraat Ulvenhout
Erfgoedrapport Breda 76

Auteurs: drs. J. Nollen, L. de Jonge MA
Kaarten: H. de Kievith
Eindredactie en autorisatie: drs. F.J.C. Peters

Veldwerk en uitwerking: drs. J.H. Nollen, L. de Jonge MA, J. Harmanus, A. Peemen, A. Schut, vrijwilligers gemeente Breda.
Senior archeoloog: drs. F.J.C. Peters

Ontwerp en lay-out: Studio Maaïke Klijn
Druk: Verhoek Printing Consultants

ISSN: 2210-9552

© Gemeente Breda, 2012

 Gemeente Breda

Directie Ontwikkeling
Afdeling Ruimte
Postbus 90156
4800 RH Breda

Breda Grimhuysen
Dorpstraat
Ulvenhout
Inventariserend
veldonderzoek
door middel van
proefsleuven

drs. Joeske Nollen
Lina de Jonge (MA)

Inhoudsopgave

1	Inleiding – 7
2	Ligging en aard van het terrein – 9
3	Landschappelijke gegevens – 11
4	Archeologische achtergronden – 15
5	Doelstelling – 17
6	Werkwijze – 21
7	Resultaten – 23
8	Conclusie – 45
9	Waardering en aanbeveling – 49
10	Literatuur – 51

Bijlage 1 Sporenlijst – 53

Bijlage 2 Vondstenlijst – 55

Bijlage 3 Aardewerk inventarisatielijst – 68

Bijlage 4 Glasinventarisatielijst – 73

Bijlage 5 Alle sporenkaart werkput 1 en 2 – 75

Bijlage 6 Profielen werkput 1 en 2 – 76

Bijlage 7 Ringrapport 2011014 – 78

1

INLEIDING

In opdracht van de gemeente Breda is op 20, 27 en 28 januari 2010 een inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van proefsleuven uitgevoerd in het parkje achter de St. Laurentiuskerk aan de Dorpstraat te Ulvenhout. Aanleiding voor het onderzoek is de herinrichting van het parkje, waarbij op een verantwoorde wijze bovengronds de locatie van slot Grimhuysen zichtbaar zal worden gemaakt. In het kader van de herinrichting zullen bodemverstorende werkzaamheden plaatsvinden.

Bij de aanleg van de eerste sleuf op 20 januari 2010 was het uitgangspunt dat de paden van het parkje moesten blijven liggen. In de sleuf is de noordwestelijke hoek van Grimhuysen blootgelegd, waar het om een uitbouw bleek te gaan. Hierdoor ontstonden nieuwe vragen, waarvan de antwoorden vermoedelijk onder de paden van het parkje lagen. Na overleg mocht een deel van de paden verwijderd worden om de omtrek van Grimhuysen te kunnen vaststellen.¹

Administratieve gegevens

Provincie Noord-Brabant

Gemeente Breda

Plaats Breda

Toponiem Grimhuysen Dorpstraat

Objectcode BR-261-10

Noord-coördinaten 114.000 / 396.077, 113.983 / 396.070

Zuid-coördinaten 114.000 / 396.000, 114.013 / 396.007

Kaartblad 50A & 50B

Onderzoeksmeldingsnr. 38897

Opdrachtgever Gemeente Breda

Bevoegd gezag Gemeente Breda

Uitvoerder Gemeente Breda, Bureau Cultureel Erfgoed

Senior archeoloog drs. Erik Peters

Senior veldarcheoloog drs. Joeske Nollen

Veldmedewerkers Lina de Jonge (MA)

2

LIGGING EN AARD VAN HET TERREIN

Het plangebied ligt ten zuidoosten van het centrum van de gemeente Breda. Het terrein bestaat op dit moment uit een parkje met bestrating en bomen en groen. Het plangebied grenst in het oosten aan de Dorpstraat aan de achterzijde van de St. Laurentiuskerk, een begraafplaats in het noorden, en het Woon- Zorgcentrum De Donk in het westen (Afb. 1). Het totale oppervlak van het plangebied bedraagt circa 1200 m². Het plangebied wordt echter beperkt bedreigd door de herinrichting van het park. De sleuven zijn aangelegd ter hoogte van de westelijke muur van slot Grimhuysen, omdat de onderzoeksresultaten benut zullen worden voor de bovengrondse verbouwing van het slot.²

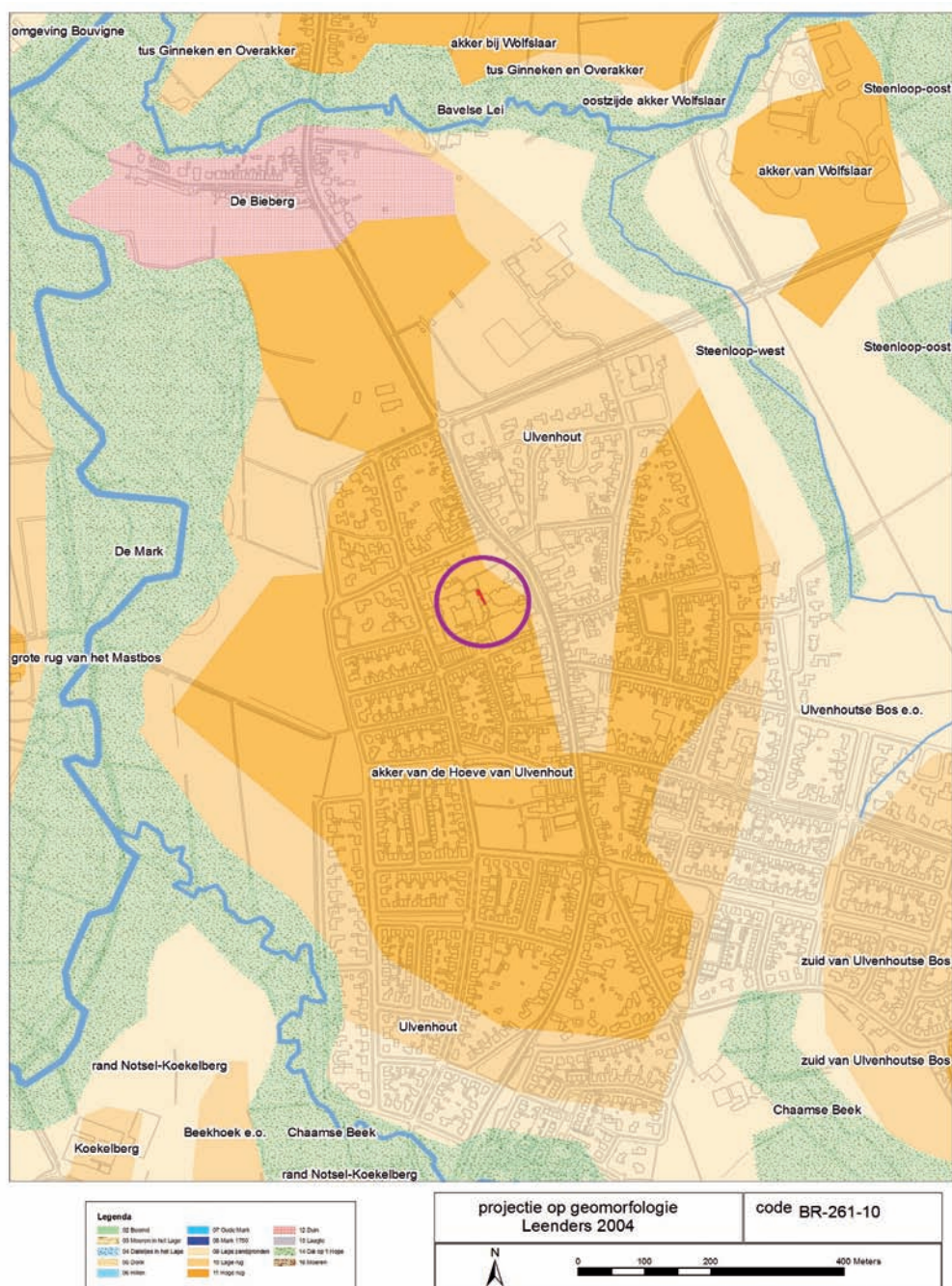
Afb. 1
Plangebied Grimhuysen Dorpstraat Ulvenhout op topografische ondergrond.

3

LANDSCHAPPELIJKE GEGEVENS

Het plangebied ligt in de bebouwde kom en is niet gekarteerd op de geomorfologische kaart. Landschappelijk gezien ligt het plangebied op de hoge rug van De akker van de hoeve van Ulvenhout. Dit is een dekzandrug ten oosten van het Markdal. De opgravingslocatie ligt

Afb. 2
Landschappelijke situatie volgen Leenders 2006, plangebied rood omcirkeld.

op 500 meter ten oosten van de rivier de Mark. Op de dekzandrug ligt Ulvenhout met de bijbehorende akkers. Het gebied tussen de Mark en de opgravingslocatie bestaat uit laaggelegen natte beemdgronden en oude beekafzettingen. Het plangebied ligt in de Akker van Ulvenhout, een oud akkercomplex (Afbeelding 2). De oude akkers zijn vanaf de dertiende eeuw gevormd op de hoge ruggen. Een deel van deze akker hoorde bij de Prinsenhoef van Ulvenhout en een deel hoorde bij Grimhuysen.³

Het plangebied maakt deel uit van het dorp Ulvenhout. In 1838 is het slechts een enkele dichtbebouwde straat. Ten zuidoosten van het plangebied staat de St. Laurentiuskerk uit 1904, waarvan de voorloper een schuurkerk is die binnen het plangebied heeft gestaan.

Korte geschiedenis van het slotje Grimhuysen

Vermoedelijk is Grimhuysen in de vijftiende eeuw afgesplitst van het complex van de hoeve van Ulvenhout (de huidige Prinsenhoeve), die eigendom was van de heer van Breda.⁴ De eerste vermelding van het slotje Grimhuysen is van 1474 wanneer Jan van der Leck, bijgenaamd Grimhuysen wordt vermeld als leenman.⁵ Het huis Grimhuysen is naar hem vernoemd. Hij was een bastaardzoon van de heer van Breda, Jan III van Polanen en daarmee een halfbroer van Johanna van Polanen, de stammoeder van de Bredase Nassaus. Tussen 1517 en 1581 werd Grimhuysen door de familie van de(r) Leck in lening gegeven waarna het in 1581 verkocht werd. Het slotje Grimhuysen kwam in de zeventiende eeuw in het bezit van prins Filips Willem van Oranje, die het in leen gaf aan zijn halfbroer Justinus van Nassau, de bastaardzoon van Willem van Oranje. Justinus van Nassau heeft tussen 1609 en 1621 het gebouw grondig gerenoveerd.⁶ In deze periode is ook een bijgebouw opgericht. Jan de Wijse, een voornaam handelaar te Breda, werd in 1679 eigenaar van Grimhuysen. In 1699 vestigde de Ginnekense pastoor Judocus Perquin zich op het slotje. In 1742 werd de schuur-

Afb. 3
Voorzijde slot Grimhuysen (links) met schuurkerk (rechts).
Prentbriefkaart ± 1900.
(Bron: beeldbank stadsarchief Breda).

kerk gehuisvest in een voormalig bijgebouw van slot Grimhuysen. Een schuurkerk was een rooms-katholieke kerk die wat uiterlijk betreft niet als zodanig herkenbaar mocht zijn. In 1792 werd de schuurkerk als eenvoudige kerk herbouwd (Afbeelding 3). In 1818 werd de bovenverdieping van het slot afgebroken. Om de verloren ruimte te compenseren heeft men waarschijnlijk aan de zuidzijde een travee gebouwd. De grachten aan de zuid- en oostzijde werden in 1865 en 1885 gedempt, terwijl de resterende gracht aan de westzijde in 1904 en het zuidelijke gedeelte in 1965 gedempt werden.⁷ Zowel het slotje als de schuurkerk werden in 1904 afgebroken toen de Laurentiuskerk en de bijbehorende pastorie werden gebouwd.

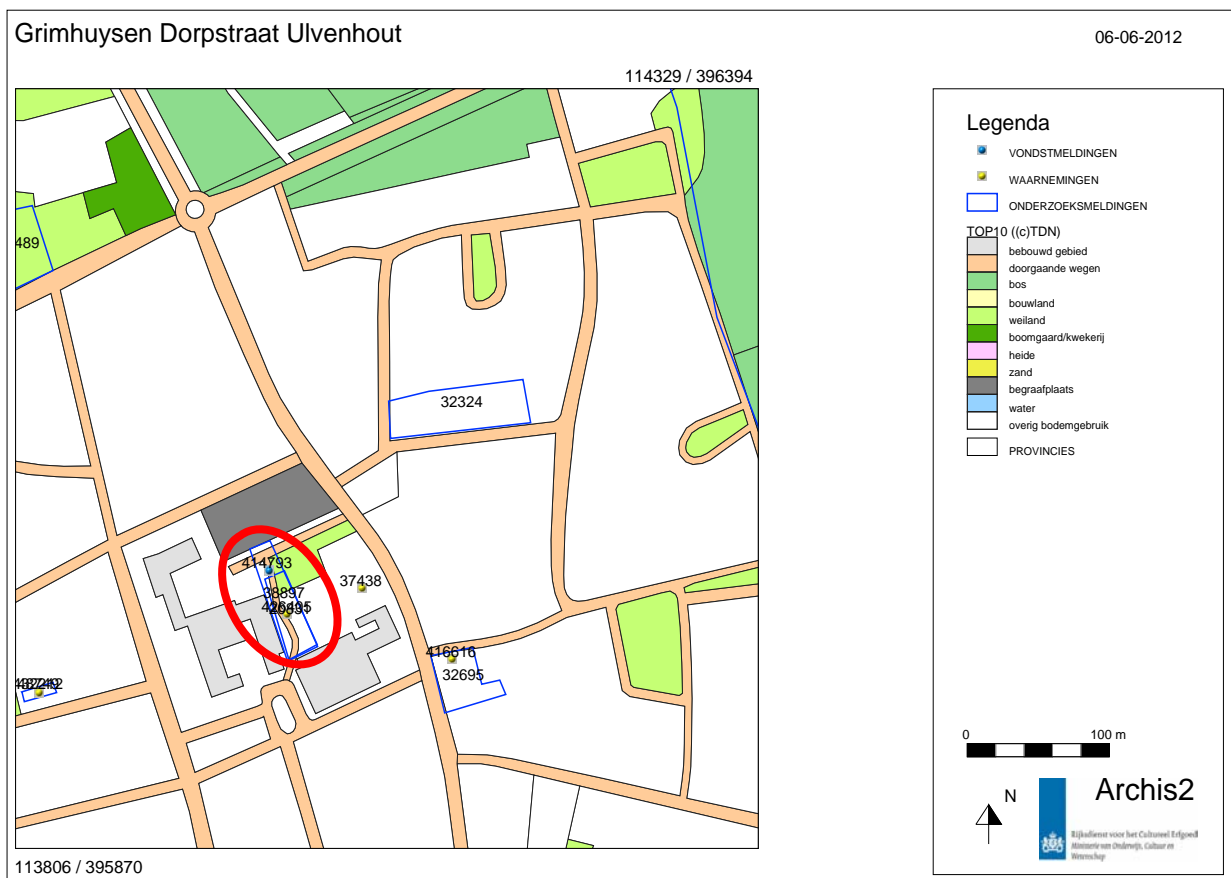
Het slotje Grimhuysen is afgebeeld op een kaart van het Mastbos uit 1621 getekend door landmeter J. Lips. Op deze kaart staat het langgerekte gebouw van het slotje met haaks daarop de schuur afgebeeld. Op de kaart is te zien dat het hele gebouwencomplex destijds omgracht is geweest.⁸ De plattegrond van het hoofdgebouw en de schuur zijn vanaf 1621 tot aan de afbraak in 1904 nauwelijks veranderd.

4

ARCHEOLOGISCHE ACHTERGRONDEN

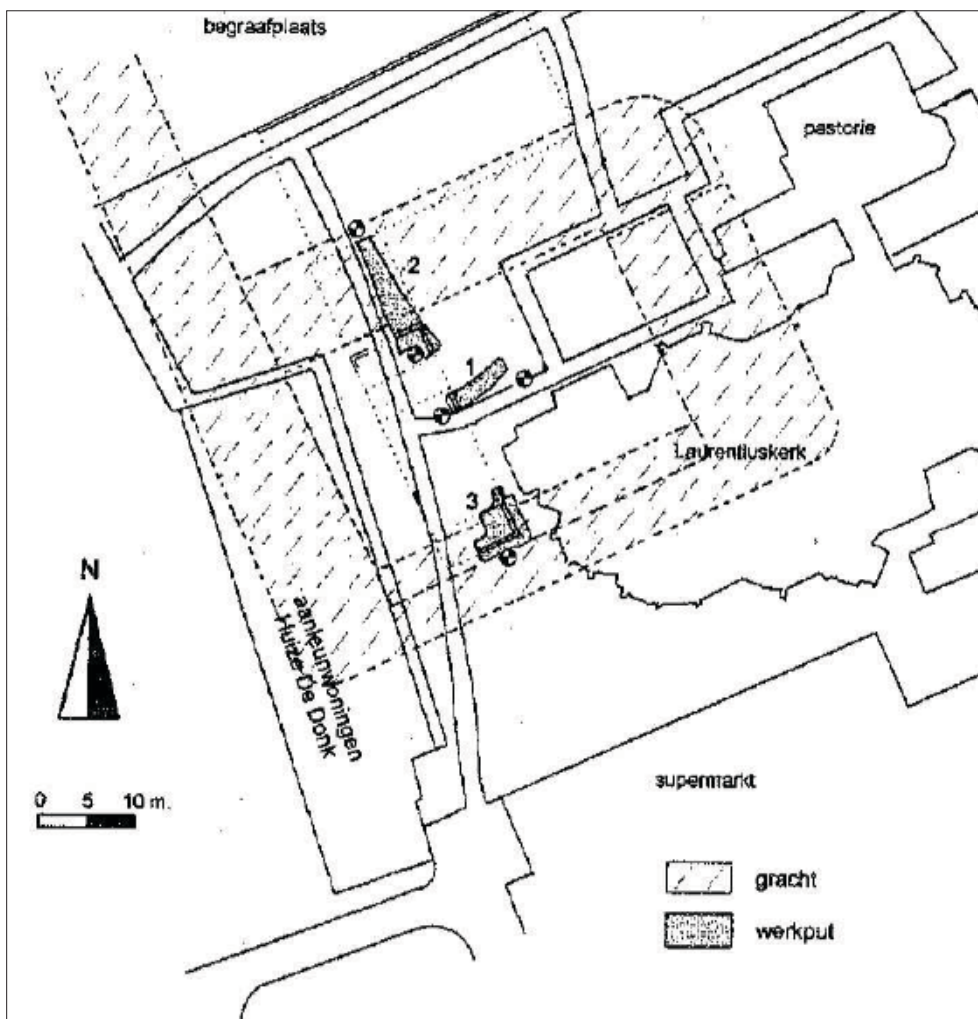
Binnen het plangebied kon in 1996 vanwege restauratiewerkzaamheden aan de Laurentiuskerk door leden van de heemkundekring "Paulus van Daesdonck" een klein 'kijkgaatje' worden gegraven. In dit kleine proefputje is de uiterste zuidoosthoek van het slot Grimhuysen gevonden. Naar aanleiding van deze vondst werd in 1997 door het Instituut voor Toegepast Historisch Onderzoek (I.T.H.O) een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd (onderzoeksmeldingsnummer 20831; vondstnummer 404.119) (Afbeelding 4). Tijdens dit onderzoek werden drie werkputten aangelegd waarin een deel van de oostelijke fundering en de noord-oost en zuidoost hoek van het gebouw zichtbaar werden. Dit onderzoek heeft uitgewezen dat de funderingen van het huis Grimhuysen en de omliggende gedempte grachten nog goed geconserveerd aanwezig waren. Aan de noord- en de zuidzijde lagen de grachten vlak naast het gebouw. Op grond van baksteenformaten en vondsten werd het grootste deel van het gebouw gedateerd in de 17de eeuw. Aan de noordzijde werd een kelder gevonden die aan de binnenzijde was aangesmeerd met kalkmortel en waarvan het niveau van

Afb. 4
Onderzoeksmeldingen, waarnemingen en vondstmeldingen zoals in ARCHIS vermeld (plangebied rood omcirkeld).

een tegelvloer bepaald kon worden. In de 18de of begin 19de eeuw is het gebouw aan de zuidzijde uitgebreid. Deze uitbreiding lag op de gedempte zuidelijke gracht (Afbeelding 5). Enkele greppels en vondsten van gebouwonderdelen doen vermoeden dat er een ouder (gedeeltelijk bakstenen) gebouw op dezelfde locatie aanwezig is geweest dat uit de late middeleeuwen dateerde.⁹

Rondom het plangebied zijn diverse archeologische onderzoeken uitgevoerd. Bij Dorpstraat 61-65 zijn sporen uit de nieuwe tijd aangetroffen (onderzoeksmeldingsnummer 32.695 en vondstmeldingsnummer 410.190). In de Poststraat (onderzoeksmeldingsnummer 32.324) waren na een explosievenonderzoek waarbij munitie is aangetroffen geen archeologische sporen meer aanwezig.

Afb. 5
Puttenplan onderzoek
1997 uitgevoerd
door ITHO.

5

DOELSTELLING

Archeologisch onderzoek in West-Brabant is tot voor kort vrijwel uitsluitend gericht geweest op de ontwikkeling van de laatmiddeleeuwse stadskernen.

Onderzoek naar de plattelandsbewoning uit het verleden is pas sinds 1995 van de grond gekomen. Ten westen van Breda is sinds 1998 archeologisch onderzoek uitgevoerd waarbij de bewoning in relatie tot het landschap centraal staat. Er wordt gekeken naar nederzettingsdynamiek en het ontstaan van het cultuurlandschap.

In de omgeving van Breda kunnen archeologische sporen en vondsten worden aangetroffen uit het paleolithicum tot en met het neolithicum, maar deze worden niet op grote schaal aangetroffen.

Archeologisch onderzoek in de nabije omgeving heeft uitgewezen dat het dekzandlandschap van Breda-West vanaf de bronstijd (circa 2000 v.Chr.) vrij intensief bewoond is geweest. Hierbij is tevens een nieuw beeld ontstaan van de bewoning in de ijzertijd (500 v. Chr. tot begin van de jaartelling), Romeinse tijd (begin van de jaartelling tot circa 400 na Chr.) en vroege middeleeuwen (450-1050 na Chr.). Achterliggend doel van het onderzoek is het zo compleet mogelijk onderzoeken van enkele dekzandruggen in het landschap waardoor een duidelijk beeld gevormd kan worden van de bewoningsgeschiedenis, de ontwikkeling van de bewoning in de regio en het gebruik van de ruimte in al zijn aspecten op deze landschappelijke eenheden.

In de late middeleeuwen en nieuwe tijd neemt de hoeveelheid activiteiten – en de archeologische overblijfselen daarvan – toe. Voor de gemeente Breda zijn naast de sporen uit de bronstijd tot en met de vroege middeleeuwen ook de sporen uit de late middeleeuwen (de periode van stadsontwikkeling), de sporen verbonden aan de Nassaus en de sporen uit de Spaanse tijd van groot belang.

Het landschap waarin de mensen gedurende de bewoningsperiode woonden is op diverse wijzen ingericht en gebruikt. De nalatenschap van deze inrichting en het gebruik daarvan geeft ons weer de mogelijkheid inzicht te krijgen in het leef- en denkpatroon van de bewoners gedurende de late prehistorie en de middeleeuwen. De vraagstellingen bij dit thema beslaan een breed geheel, van nederzetting tot begravingen. Het doel is een beeld te creëren van het leven in de regio Breda. De aandacht bij het onderzoek naar het natuurlijke landschap is met name gericht op de niet door de mens beïnvloede omgeving c.q. die aspecten van de natuur die uiteindelijk het menselijk handelen hebben beïnvloed. Bij dit onderzoeksthema staat de ontstaanswijze van het gebied centraal. Er kan namelijk naast de landschappelijke ligging van de vindplaatsen ook een beeld verkregen worden van de ruimere regio.

Tot op heden bestaat nog geen compleet beeld van de bodemopbouw ter plaatse van het centrum van Breda. Dit is onder andere het gevolg van het feit dat in de loop van de late middeleeuwen de mens op grote schaal het natuurlijk landschap heeft aangepast door middel van ophogingen. Enerzijds lijkt het landschap een belangrijke rol gespeeld te hebben bij het uitkiezen van de oudste nederzettingkern van Breda, anderzijds heeft men aan het eind van de 13e eeuw en het begin van de 14e eeuw op grote schaal de natuurlijke loop van de Mark teruggedrongen ten behoeve van uitbreiding en verdichting van de middeleeuwse kern. Ook bij de aanleg van de stadsverdediging lijkt het reliëf en landschap een belangrijke rol gespeeld te hebben.

Informatie over de exacte wisselwerking tussen het natuurlijk landschap en de ontwikkeling en inrichting ligt op veel plaatsen in het bodemarchief opgeslagen.

De volgende gebiedsspecifieke onderzoeksvragen zijn geformuleerd, die aan de hand van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek beantwoord zouden moeten kunnen worden:

- Hoe is de bodemopbouw in het gebied (tevens eventueel door middel van boringen in kaart te brengen)?
- Zijn er sporen uit het paleolithicum/mesolithicum aanwezig?
- Zijn er sporen uit (het neolithicum,) de bronstijd, ijzertijd of Romeinse tijd aanwezig?
- Zijn er sporen van ontginning aanwezig?
- Is er sprake van een esdek en wat is de ontwikkeling en datering hiervan?
- Zijn er sporen die wijzen op de middeleeuwse oorsprong van de nederzetting?
- Zijn er sporen van oudere infrastructuur aanwezig?
- Is er bebouwing aanwezig?
- Zijn er aanwijzingen voor activiteiten uit de Spaanse tijd? Zijn er sporen van een legerkamp, of omwalling?
- Zijn muurresten en gracht van Grimhuysen aanwezig?
- Zijn er nog andere (bewonings)sporen?
- Wat is de aard, omvang (begrenzing vaststellen), datering, context, gaafheid, kwaliteit van de aangetroffen sporen?
- Wat is de waarde van de aangetroffen sporen?
- In de noordwestelijke hoek is een uitbouw/toren aanwezig. Is in de zuidwestelijke hoek ook een uitbouw/toren aanwezig?
- Hoever springt de uitbouw/toren naar binnen? Waar begint de westelijke muur?

Naast deze gebiedsspecifieke onderzoeksvragen dient aandacht te worden besteed aan onderstaande onderzoeksthema's en vraagstellingen die vanuit het totale archeologisch onderzoek in Breda-West zijn vertaald.

Het onderzoek betreft een proefsleuvenonderzoek (IVO-P) ter plaatse van de voorgenomen zone met bodemingrepen. Bij het onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen richtinggevend:

Landschap

- Hoe zag de paleogeografie er uit? Wat is de geomorfologische achtergrond van het huidige landschap? Wat is de hydrologische ontwikkeling in het gebied?
- Welke ontwikkelingen van het landschap en het milieu vonden gedurende deze periode plaats en welke invloeden hadden deze op het leefmilieu van de mens?

Flora/fauna

- Wat was de aard van de begroeiing van het landschap gedurende de periode late prehistorie tot en met de middeleeuwen en welke invloeden had deze op de leefwijze van de mens?
- Welke wilde dieren kwamen in de vrije natuur in de omgeving van de nederzetting voor, zowel op het land als in het water en welke invloed hadden deze op de leefwijze van de mens?
- Welke gedomesticeerde dieren kwamen in de omgeving van de nederzetting voor, zowel op het land als in het water en welke invloed hadden deze op de leefwijze van de mens?
- Het verkrijgen van informatie over de lange termijnontwikkeling van de vegetatie in de regio; de verhouding tussen de gebruikte en niet-gebruikte ruimte; de agrarische economie; de voedsel economie; het gebruik van ruimte in huizen en op erven.

Bewoning / Nederzetting

- Zijn er nederzettingssporen op het terrein aanwezig en welke datering hebben zij?
- Hoe is de bewoning gestructureerd – losse erven of geconcentreerde bewoning? Is het mogelijk complete erven op dit terrein uit enige periode te onderzoeken?
- Wat is de verklaring voor de locatiekeuze ten opzichte van het 'natuurlijke' landschap en indien mogelijk het cultuurlandschap?
- Welke relatie is er te leggen tussen eventueel in tijd opvolgende elementen in het landschap (bv nederzettingssporen en begravingen uit uiteenlopende perioden)?
- Is er een koppeling mogelijk tussen de archeologische en de historische gegevens en archieven en welke relevantie of betekenis heeft dit?
- Welke dieren (gedomesticeerd en wild) kwamen in de nederzetting zelf of in de omgeving daarvan voor, zowel op het land als in het water, wat was de aard van de relatie van de mens met deze dieren en welke invloed hadden deze op de leefwijze van de mens ter plaatse van de archeologische vindplaats?

Verkaveling

- Zijn er sporen van verkaveling in het terrein, en zo ja wat is de aard en de wijze van aanleg van de verkaveling (sloten, greppels, afrastering, etc.)?
- Wat is de vorm van de verkaveling en omvang van de omgrensde percelen, zowel binnen als buiten een eventuele nederzetting?
- Welke relatie is er te leggen tussen de perceelgrenzen en de vroegste kadasterkaarten?
- Waarvoor zijn de kavels gebruikt?

Infrastructuur

- Komen er in het gebied sporen van paden, wegen en voorden voor en welke relatie hebben deze tot het onderzoeksgebied?
- Komen er in het gebied waterbeheerstructuren voor zoals dijken, gemalen, stuwen en (afwatering)sloten en welke relatie hebben deze tot het onderzoeksgebied?
- Wat is de relatie tussen de gebouwen en de diverse elementen van de infrastructuur?
- Wat is de relatie tussen de vormen van infrastructuur en de historische gegevens over paden en wegen?

Vestingbouw

- Zijn in het onderzoeksgebied sporen van vestingbouw of linies (onverstoord) aanwezig?
- Welke fasen uit de vestingbouw zijn op het terrein aanwezig?
- Zijn de sporen van vestingbouw te koppelen aan de vestingkaarten (uitgave gemeente Breda 2008)?

Complextype/Ensemble

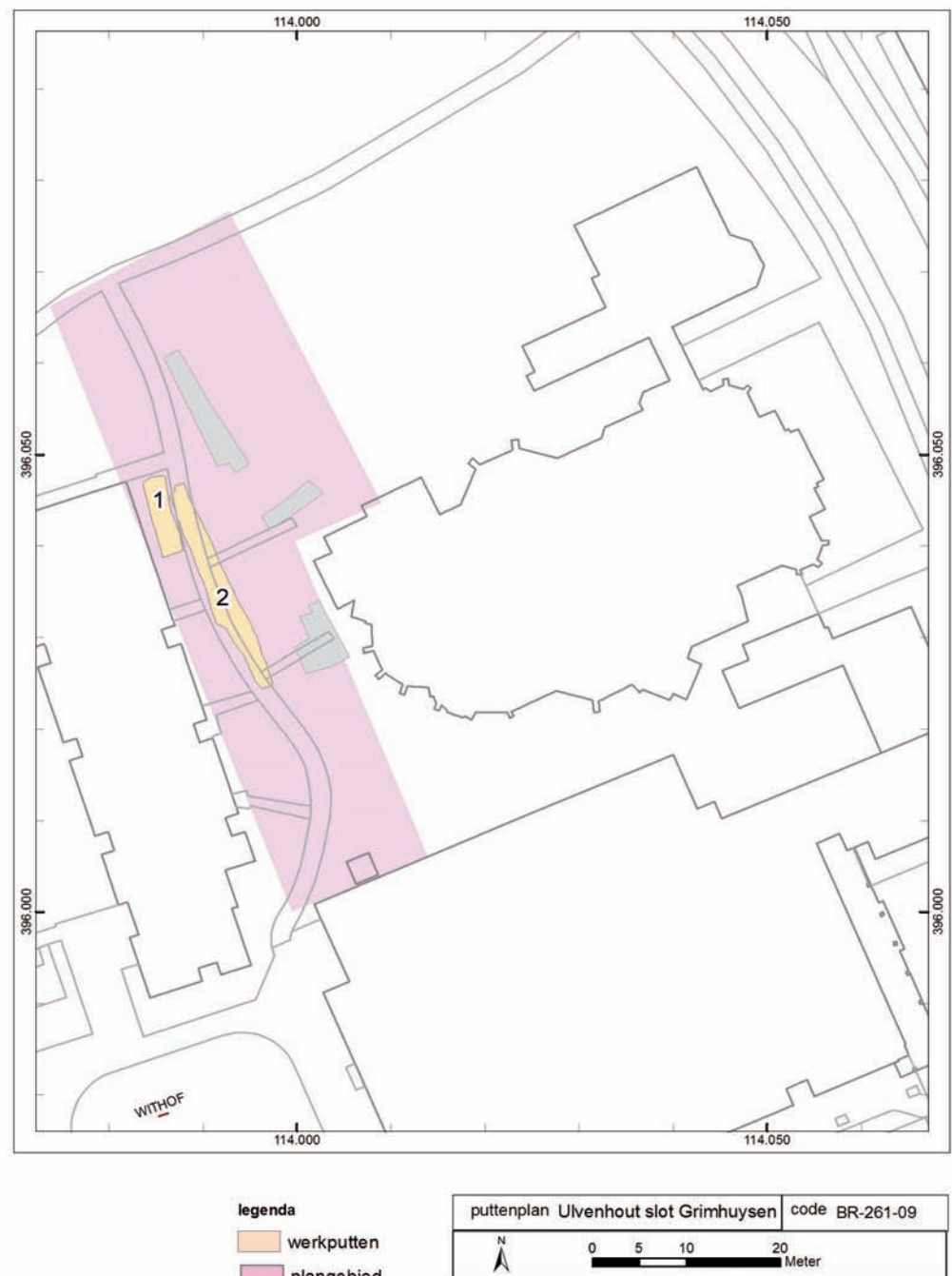
- Hoe kan de locatie beschreven worden in termen van ensembles van sporentypen en -clusters? Het gaat erom ensembles te typeren opgebouwd vanuit de meest eenvoudige vorm tot de meest samengestelde vorm. Deze getypeerde (representatieve of juist uitzonderlijke) ensembles hebben de functie van bouwsteen in de beschrijving van de aard van het gehele complextype.
- Het verkrijgen van inzicht in de lange termijnontwikkeling van de bewoning in de regio en daaraan gerelateerd het gebruik van de ruimte.
- Inzicht krijgen in de begrenzing en het karakter van de bewoningssporen; inzicht krijgen in de ruimtelijke en chronologische relatie tussen bewoningssporen uit verschillende periodes; vraagstukken omtrent continuïteit en discontinuïteit in bewoning beantwoorden; inzicht krijgen in de functie en het gebruik van zones in het landschap, bijvoorbeeld de situering van "site" en "off-site", nederzetting en grafvelden, dekzandrug en beekdal.

Op basis van het inventariserende veldonderzoek dient uitspraak te worden gedaan over de eventuele aanwezigheid van archeologische relictten in het plangebied. Daarbij dient voldoende inzicht te worden gegeven in de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van de mogelijk aanwezige bewoningssporen op de betreffende locatie (aard, ouderdom, omvang, gaafheid, conservering) teneinde tot een waardestelling te kunnen komen, op basis waarvan vervolgens een selectieadvies opgesteld wordt. In dit advies kunnen maatregelen voor vervolgonderzoek en eventueel behoud worden opgenomen. Het definitieve selectiebesluit is voorbehouden aan het bevoegd gezag, het Bureau Cultureel Erfgoed van de gemeente Breda.

6

WERKWIJZE

Tijdens het inventariserend veldonderzoek zijn er in totaal twee werkputten aangelegd. Werkput 1 is 8,5 meter lang en 2,5 meter breed en werkput 2 is 24 meter lang en gemiddeld 2,5 meter breed. In het PvE stond in eerste instantie alleen werkput 1 gepland, en mocht er

Afb. 6
De locatie van de werkputten aangegeven in huidige topografie. In grijs zijn de contouren aangegeven van de werkputten die in 1997 zijn onderzocht door ITHO.

niet onder de wandelpaden gegraven worden. Maar toen in deze werkput een uitbouw in de noordwestelijke hoek van het slot Grimhuysen werd aangetroffen, riep dit nieuwe vragen op. Na overleg is besloten toch onder de paden nog een tweede sleuf te graven, om zo een compleet beeld te vormen van de westelijke zijde van Grimhuysen. Hierdoor zal de geplande verbeelding van het slot bovengronds zo correct mogelijk gemaakt kunnen worden. De geplande breedte van werkput 2 was eigenlijk 4 meter, maar door de aanwezigheid van kabels en leidingen is de volledige breedte niet gerealiseerd. In totaal is er een oppervlakte van ruim 81 vierkante meter onderzocht.

Bij de aanleg van de werkputten is de bovengrond, bestaande uit bestrating en de bouwvoor, afgegraven tot op het niveau waar er muurwerk tevoorschijn kwam. Langs het muurwerk is de put verder verdiept met een smalle bak tot op de natuurlijk bodem of tot een diepte waar nog veilig in gewerkt kon worden. Het vlak is aangelegd met behulp van een kleine graafmachine met gladde bak. Het vlak is gefotografeerd, gewaterpast en getekend. De vlakhoogtes en de maaiveld hoogtes zijn om de vijf meter gemeten. De sporen en het muurwerk zijn gedocumenteerd. Langs de hele lengte van werkput 1 en werkput 2 is het oostprofiel gefotografeerd en getekend. In werkput 1 zijn vier boringen gezet tot op de natuurlijke bodem. Van alle muurdelen zijn baksteenmonsters verzameld, en de stort is met een metaaldetector afgezocht. De meetlijnen zijn via vaste punten net buiten de werkput nauwkeurig gekoppeld aan het Rijksdriehoeksnet. Tijdens het onderzoek is gewerkt conform het Programma van Eisen en de KNA 3.2

7

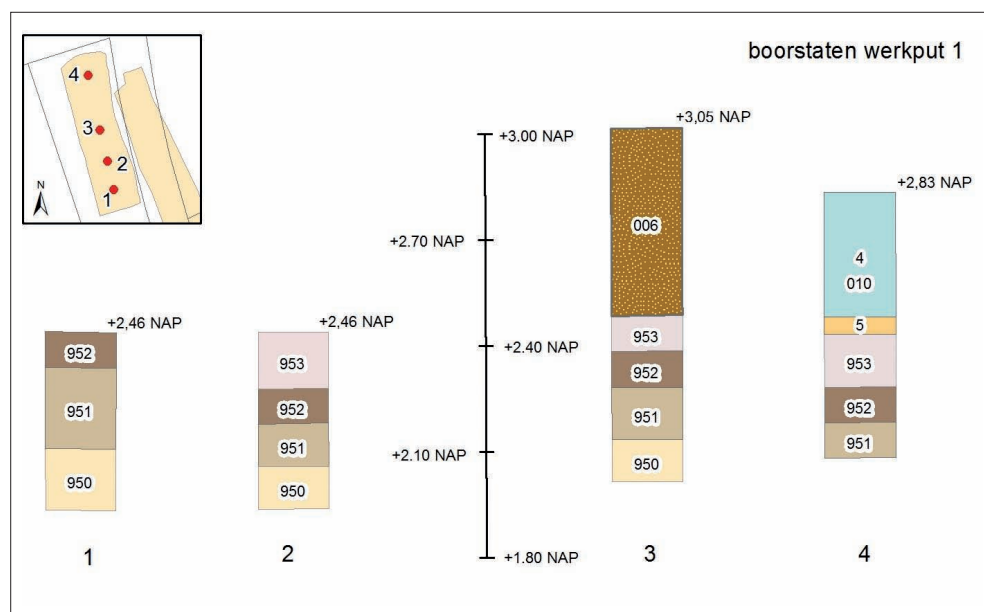
RESULTATEN

7.1 Ondergrond en stratigrafie

Werkput 1 ligt volledig in de zuidelijke gracht. In deze werkput is behalve de gracht ook een aanbouw van het slot Grimhuysen aangetroffen. Door opkomend grondwater en instortingsgevaar van de profielen kon het vlak niet tot op de natuurlijke bodem verdiept worden. Het vlak is verdiept tot 2,55 m + NAP (ca. 2,24 meter onder maaiveld) in het zuidoostelijke deel van de werkput, en tot 2,83 m + NAP in het noordwestelijke deel. Verspreid over werkput 1 zijn vier boringen gezet waarin een gelaagdheid is waargenomen van kleilagen en humeuze kleilagen. Op een diepte tussen 2,17 en 2,08 m + NAP was het natuurlijke licht grijze fijne dekzand aanwezig. Boring 4 kon niet dieper worden gezet dan 2,08 m + NAP door opkomend grondwater. De (humeuze) kleilagen die in de boringen werden aangetroffen, vormen samen een pakket van ongeveer 30 centimeter en zijn waarschijnlijk ontstaan door het bezinken van slib en plantenresten. Het is niet waarschijnlijk dat de gracht in verbinding stond met (een zijgeul van) de Mark, omdat deze ongeveer 500 meter ten oosten van het slotje lag. Wel is het voorstelbaar dat de Mark tijdens een overstroming klei in de gracht heeft achtergelaten. In de kleilagen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen, deze waren schoon.

In bijlage 5 zijn de tekeningen van het oostelijke profiel van werkput 1 en het oostelijke profiel van werkput 2 te zien. Omdat het oostelijke profiel van werkput 1 deels door de kelder

Afb. 7
Boorstaten met linksboven de locatie van de boringen in werkput 1. S 950: lichtgrijs fijn zand, S 951: grijze klei, S 952: donkergrijs humeuze klei, S 953: grijze klei, S 006: donkergrijs geel gevlekt zand, S 010 (vulling 5) oranje roestig zand, S 010 (vulling 4) grijze/blauwe leem.

en door de gracht gaat, zal hierop uitgebreider worden ingegaan bij de bespreking van het betreffende spoor. Ook het oostelijke profiel van werkput 2 zal worden besproken bij de beschrijving van de sporen.

In het profiel van werkput 1 was van boven naar onder zichtbaar: een recente bouwvoor, een donker bruine zandlaag, verschillende vullingen van de gracht, muurwerk van een uitbouw van slot Grimhuysen met de bijbehorende uitbraaksleuven.

In werkput 2 is het vlak deels verdiept tot op de gracht, en deels tot op het natuurlijke zand. De onderkant van het muurwerk is niet overal waargenomen. Onder het gedeelte van de muur dat gefundeerd was op hergebruikt natuursteen lag een laag licht grijs zand, en daaronder lag het gele dekzand. Het meest noordelijke stuk muur (S 013 vulling 8) lag direct op de natuurlijk bodem. Van de overige muurdelen is de onderkant niet waargenomen.

7.2 Sporen en structuren

Tijdens het inventariserend veldonderzoek zijn 35 spoornummers uitgedeeld, waarvan er elf aan lagen zijn toegekend. Werkput 1 is aangelegd in de westelijke slotgracht, hierin waren enkele paalsporen en twee losse planken aanwezig. In deze werkput zijn ook fundamenten van een uitbouw van het slot met stortkoker gevonden. In de tweede werkput werd het westelijke muurfundament van het slotje blootgelegd, waarin verschillende bouwfases te herkennen waren. Ook in deze tweede werkput is de gracht aangesneden. In deze paragraaf wordt uitgebreid op de verschillende sporen in gegaan.

Westelijk muurfundament

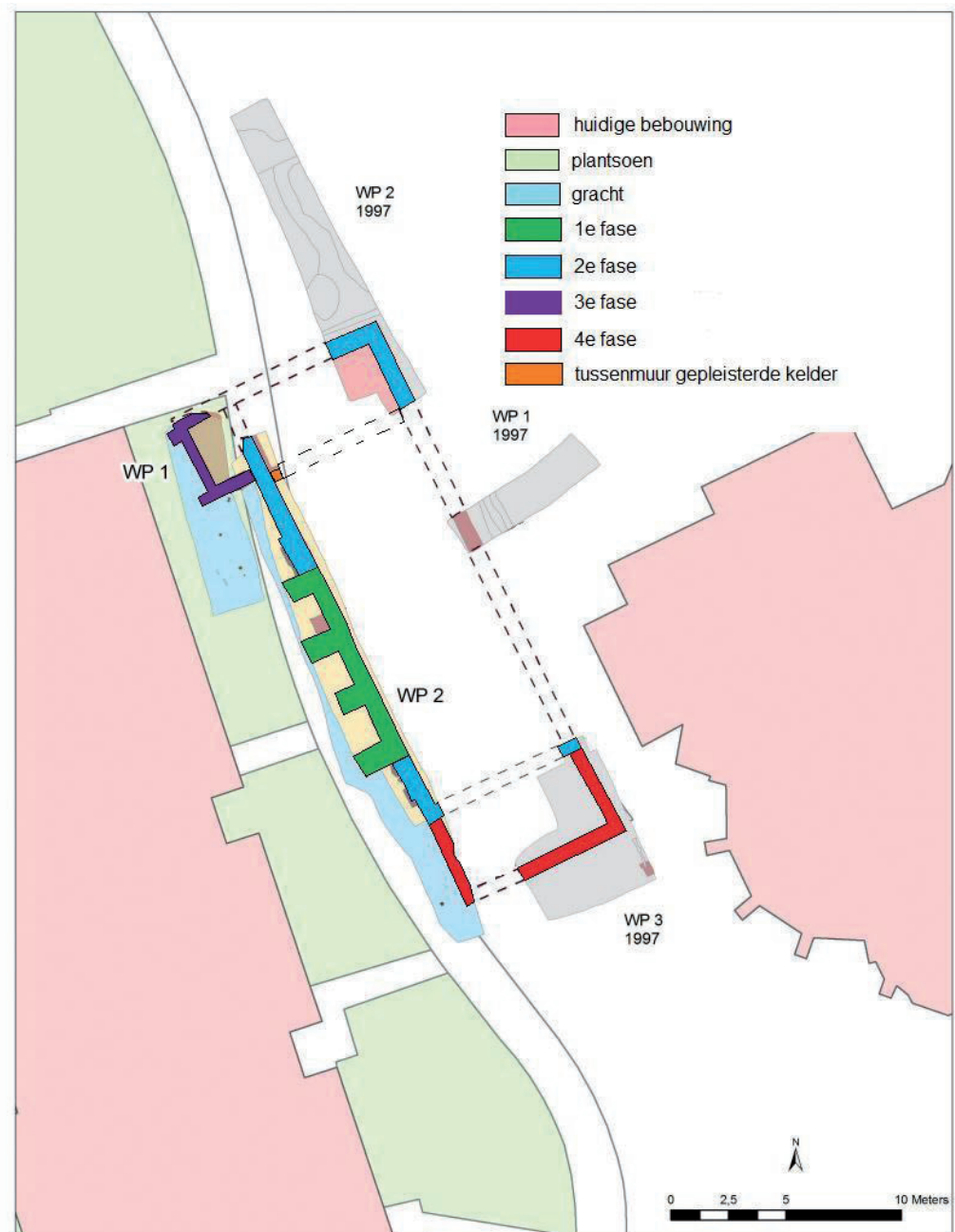
Bijna het hele fundament van de westelijke buitenmuur van slot Grimhuysen is tijdens dit onderzoek blootgelegd, alleen de uiterste noordwestelijke hoek van het pand is bedekt gebleven omdat er kabels/leidingen en een lantaarnpaal in de weg stonden. De tegenoverliggende noordoostelijke hoek van Grimhuysen was al gedocumenteerd tijdens het onderzoek van het ITHO in 1997, waardoor de volledige lengte van de westelijke gevel kon worden vastgesteld op 24,80 meter. Het pand is 8,70 meter breed geweest. In het fundament van de westelijke buitenmuur konden drie fases worden onderscheiden, ook is een aanbouw aangetroffen die in het noordwesten tegen de westelijk buitenmuur was aangezet, deze aanbouw vormt de vierde fase (Afbeelding 8).

Oudste fase

In het midden van het westelijke muurfundament (S 013) is het fundament van de oudste bakstenen fase van slot Grimhuysen aangetroffen. Dit fundament heeft een lengte van ongeveer negen meter, een breedte van circa 60 centimeter, en bestaat uit een noord-zuid georiënteerde muur met vier haakse steunberen (S 019, 020, 022, 024) (Afbeelding 8, fase 1

in groen aangegeven). Twee steunberen (S 019 en 022) steken 1,4 meter uit, en de andere twee steunberen (S 020 en 024) steken 90 centimeter meter uit, alle vier de steunberen zijn een meter breed. De steunberen met verschillende lengtes wisselen elkaar af (Afbeelding 9). Tussen het westelijke muurfundament en de uitstekende steunberen in, is een insteek (S 021) gezien die is opgevuld met geel verrommeld dekzand. Deze insteek is vanaf het westelijke muurfundament 1,5 meter breed. De insteek is gegraven bij de bouw van dit oudste fundament.

Het fundament is gebouwd met oranje/rode bakstenen waarvan de lengte varieert tussen 22 en 24 centimeter, de breedte tussen 10 en 12,5 centimeter en de hoogte tussen 4,5 en 5 centimeter en gemetseld met kalkmortel. Er waren nog minimaal acht baksteenlagen van de steunberen en de muren aanwezig. De onderkant van dit fundament kon i.v.m. op-

Afb. 8
Sporenkaart
met fasering van
het muurwerk.

komend grondwater niet worden bepaald. In het profiel was wel duidelijk te zien dat dit fundament minstens 60 centimeter dieper is gefundeerd dan de uitbreidingsfase 2 (Bijlage 5). Dit fundament zal op de natuurlijke dekzandbodem gefundeerd zijn geweest. De bovenkant van de steunberen lag tussen de 3,11 en 3,25 m + NAP.

Het fundament is gedeeltelijk afgebroken en tegelijk met de uitbreiding (fase 2) van het gebouw opnieuw opgemetseld, waarbij het oudste fundament als ondergrond is gebruikt.

Het baksteenformaat en ook de bouwwijze van dit oudste muurdeel is afwijkend in vergelijking tot het muurwerk van de tegenover liggende oostzijde, dat tijdens het onderzoek in 1997 is aangetroffen. De bakstenen zijn groter, en de muur en steunberen zijn veel dieper gefundeerd. Aan de oostzijde waren ook geen steunberen aanwezig. De lengte van het gebouw behorende bij deze fase was negen meter. De breedte van dit gebouw kon niet worden vastgesteld, omdat de tegenoverliggende zijde niet is aangetroffen tijdens het onderzoek uit 1997. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de eerste steenbouw waarschijnlijk minder dan 8,70 meter breed is geweest. De diepte van het fundament en de aanwezigheid van steunberen doet vermoeden dat het gebouw meerdere verdiepingen heeft gehad. In de noordelijke gracht zijn in 1997 door het ITHO bakstenen gevonden waarvan het formaat overeenkomt met de bakstenen die gebruikt zijn in deze oudste fase.¹⁰ Uit het onderzoek in 1997 is gebleken dat de noordelijke gracht in de tweede helft van de 16de eeuw is gedempt. Omdat hierin bakstenen zijn gevonden met hetzelfde formaat zal het fundament van de oudste fase in ieder geval ouder zijn dan de tweede helft van de 16de eeuw, mogelijk dateert het zelfs uit 15de eeuw.

Tweede fase

Nadat het opgaande muurwerk behorende tot de eerste steenbouwfase tot op de fundamenteën was gesloopt is op dezelfde plek een groter langwerpige gebouw neergezet. Slot Grimhuysen kreeg toen een lengte van 20,70 meter en een breedte van 8,70 meter. Hierbij zijn aan de westzijde de oudere fundamenteën als ondergrond gebruikt. In 1997 is bij het onderzoek van ITHO al gebleken dat deze tweede fase op basis van baksteenformaat en vondsten gedateerd kon worden in het begin van de 17de eeuw.¹¹

Direct grenzend aan de oudste fase is aan weerszijden de muur, over een lengte van twee meter, opgemetseld op stukken bewerkt natuursteen van verschillende formaten (S 016, 017, 018, 025). De stukken natuursteen zijn duidelijk hergebruikt en waarschijnlijk afkom-

Afb. 9
Foto's fundament fase
1 met steunberen.

stig van de eerste steenbouwfase. Enkele stukken natuursteen die gebruikt waren in het fundament zijn verzameld. Deze konden nader worden bekeken en bestaan uit onderdelen van kalkstenen kozijnen met aan één zijde een frijnslag bewerking (Afbeelding 10). Op één exemplaar was nog kalkmortel en een pleisterlaag aanwezig. Twee natuurstenen kozijnonderdelen hadden de volgende afmetingen: lengte 23 x breedte 14 x hoogte 10 centimeter, lengte 25 x breedte 8 x hoogte 9 centimeter. Naast de kozijn onderdelen waren er ook andere stukken natuursteen in het fundament aanwezig, deze zijn niet verzameld, waardoor er geen uitgebreide beschrijving kan worden gegeven. Deze zijn nog steeds in de ondergrond aanwezig.

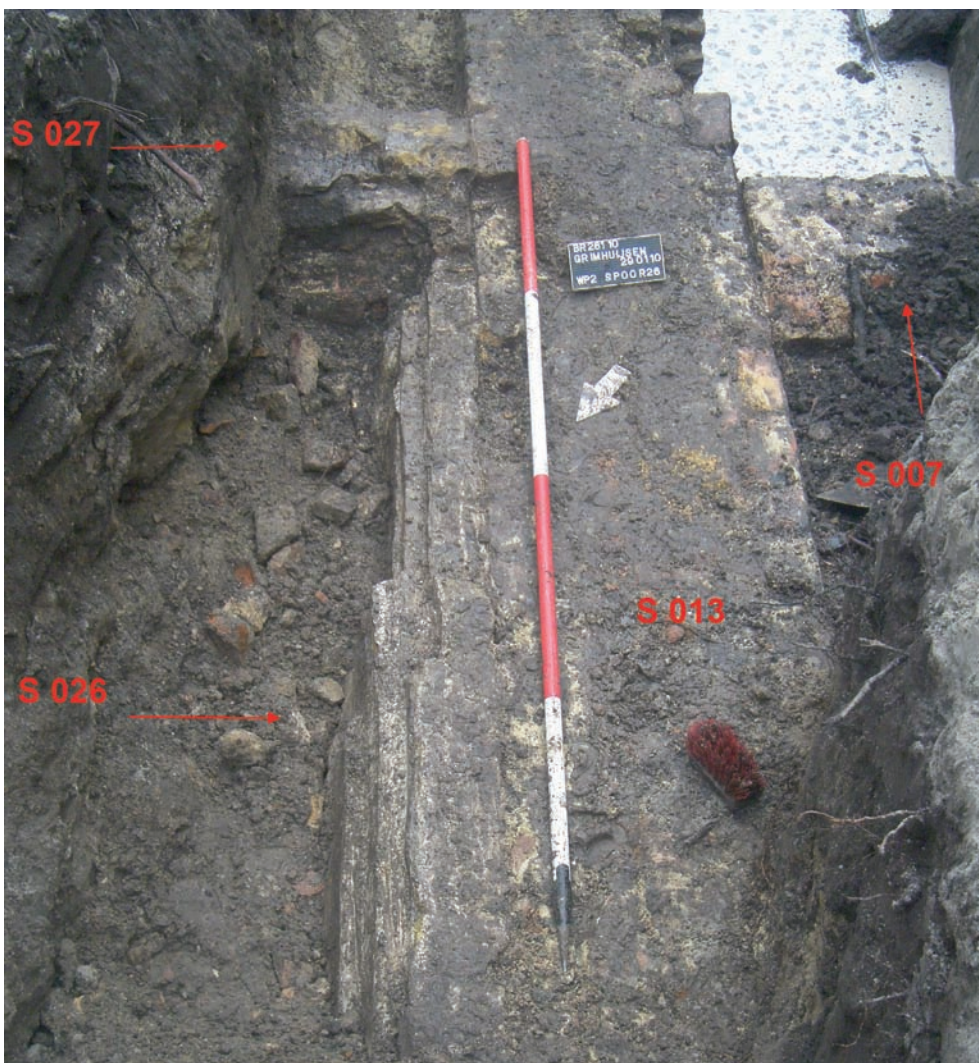
De stukken natuursteen zijn geplaatst op de natuurlijke dekzandbodem. Daar waar de stukken natuursteen niet even dik waren is de natuurlijke bodem iets opgehoogd zodat de natuurstenen delen waterpas kwamen te liggen (Afbeelding 10 links). De onderkant van de stukken natuursteen liggen aan weerszijde van de oudste fase op een diepte van 3.30 m + NAP. Op het natuursteen is het fundament met bakstenen verder opgemetseld. Het gebruik van het natuursteen in het fundament aan weerszijde van de oudste fase is niet vreemd. Om het gebouw stabiel te houden en scheuren te voorkomen was het belangrijk dat de krachten die de fundamenteën konden dragen zo gelijk mogelijk verdeeld zouden worden. Door het gebruik van natuursteen net naast de oudere (stevige) fundamenteën werden de verschillen in draagkracht vereffend.

Het muurwerk uit het begin van de 17de eeuw (S 013) is opgemetseld uit roze/gele bakstenen waarin twee baksteenformaten kunnen worden onderscheiden. De grootste bakstenen zijn waarschijnlijk hergebruikt uit de oudere fase (fase 1), het formaat van deze bakstenen komt daarmee overeen. De grootste gebruikte bakstenen hebben een formaat dat varieert tussen 23 en 24,5 centimeter in de lengte, 10,5 en 11,5 centimeter in de breedte en 5 centimeter in de hoogte. Het kleinere (17de eeuwse) baksteenformaat varieert in de lengte tussen 19,5 en 21 centimeter, in de breedte tussen 10 en 11 centimeter en is 5 centimeter hoog. Dit kleinere formaat baksteen is ook aangetroffen in de fundamenteën aan de noord- en oostzijde van het gebouw die in 1997 zijn onderzocht. Het fundament is ongeveer 60 centimeter ('driesteens') breed.

Afb. 10
muur fase 2
gefundeerd op
natuursteen, rechts:
één van de stukken
natuursteen gebruikt
in het fundament.

De noordoosthoek en een deel van het oostelijke muurfundament zijn onderzocht in 1997. Tijdens dit onderzoek is hetzelfde baksteenformaat aangetroffen. Opmerkelijk is echter dat de verschillende delen van dit fundament niet even diep gefundeerd zijn. In werkput 1 uit 1997 ligt de onderkant van het fundament op 3,83 m + NAP. In werkput 2 uit 1997 ligt de onderkant van het fundament op 3,13 m + NAP. De onderkant van het westelijke bakstenen fundament varieert tussen 3,30 en 3,40 m + NAP. Dit verschil in diepte is te verklaren door de aanwezigheid van een kelder (S 026) aan de noordzijde van het gebouw. De plavuizen op de bodem van deze kelder lagen op 3,27 m + NAP. De kelder was vier meter breed en 8,70 meter lang en aan de binnenzijde bepleisterd met kalkmortel. In 1997 is de locatie van de tussenmuur alleen door middel van boringen in kaart gebracht, tijdens de laatste opgraving is de aansluiting van de tussenmuur en het fundament van de westelijke gevel aangetroffen. Deze tussenmuur (S 027) ligt ongeveer vier meter ten zuiden van de noordelijke gevel en is 'koud' tegen het fundament van de westelijke gevel gebouwd.¹² Dit is een tussenmuur die de met kalkmortel aangesmeerde kelder (S 026) aan de noordzijde van het gebouw begrensd (Afbeelding 11). Ter hoogte van de kelder zijn aan de binnenkant van het gebouw verschillende versnijdingen te zien, deze versnijdingen zijn tegen het 17de eeuwse

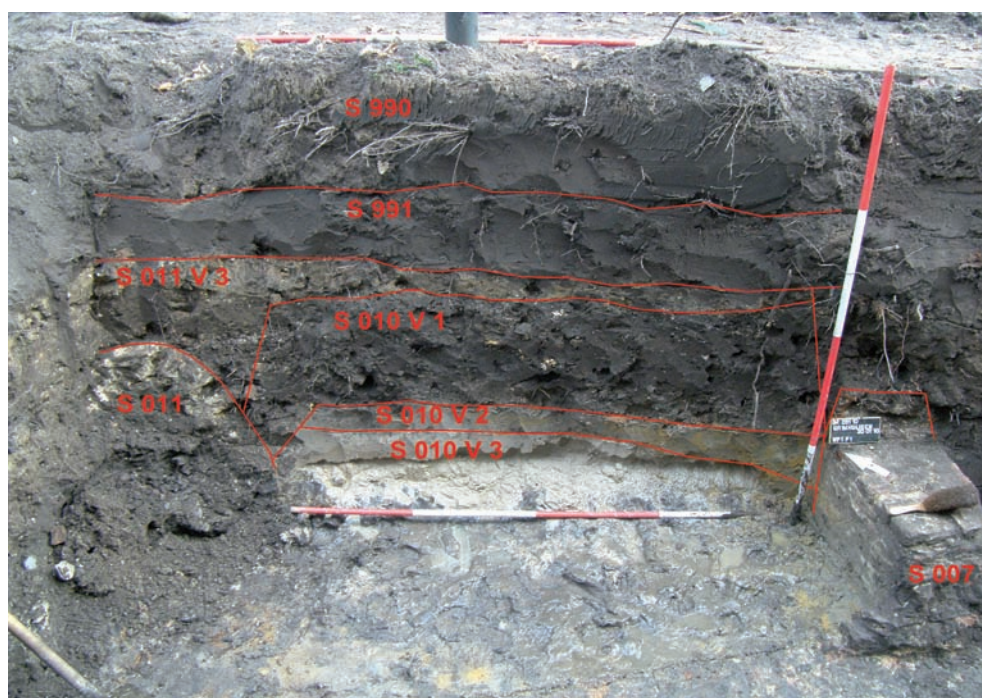
Afb. 11
De westelijke buitenmuur met rechts de aanzet van kelder S 007, en links de tussenmuur (S 027) die de met kalkmortel aangesmeerde kelder (S 026) afbakt.

fundament S 013 aan gezet en zijn 20 centimeter breed. Van bovenaf lijkt het alsof de bakstenen versnijdingen aan de binnenkant van de kelder 'koud' tegen S 013 zijn aangezet. De kelder is pas gegraven nadat de buitenste fundamente van het pand waren gebouwd. De tussenmuur S 026 en de versnijdingen S 026 zijn vertand met elkaar en zijn tegelijkertijd aangelegd. Het is onduidelijk of de aanleg van de kelder tot dezelfde 17de eeuwse uitbreidingsfase gerekend moet worden of dat de kelder in een later stadium is uitgegraven.

Derde fase

Ter hoogte van de kelder is aan de westelijke buitenkant van het gebouw een tweede kelder (S 007) aangetroffen, waarin tevens een soort goot of riool (S 011) uitkwam. Deze kelder was vier meter lang en 2,5 meter breed (Afbeelding 8). Op de westelijke hoeken waren steunberen aanwezig. Het muurwerk was 50 centimeter breed en de steunberen staken 50 centimeter uit. Het muurwerk is opgebouwd met lichtroze bakstenen met het volgende formaat: lengte 20,5 x breedte 9,5 x hoogte 5 centimeter. Deze bakstenen waren iets kleiner dan de bakstenen die gebruikt zijn in de tweede (17de eeuwse) bouwphase. In deze kelder is een lemen vloerniveau (S 010 vulling 2) aangetroffen, dat is aangelegd op een laag van lichtgrijs fijn zand (Afbeelding 12). Voor de aanleg van deze kelder zal een deel van de westelijke gracht zijn gedempt. De schone kleilagen die onderin de gracht werden aangetroffen waren ook onder de kelder aanwezig. De resterende westelijke gracht is later pas gedempt, het laatste zuidelijke deel zelfs pas in 1965.

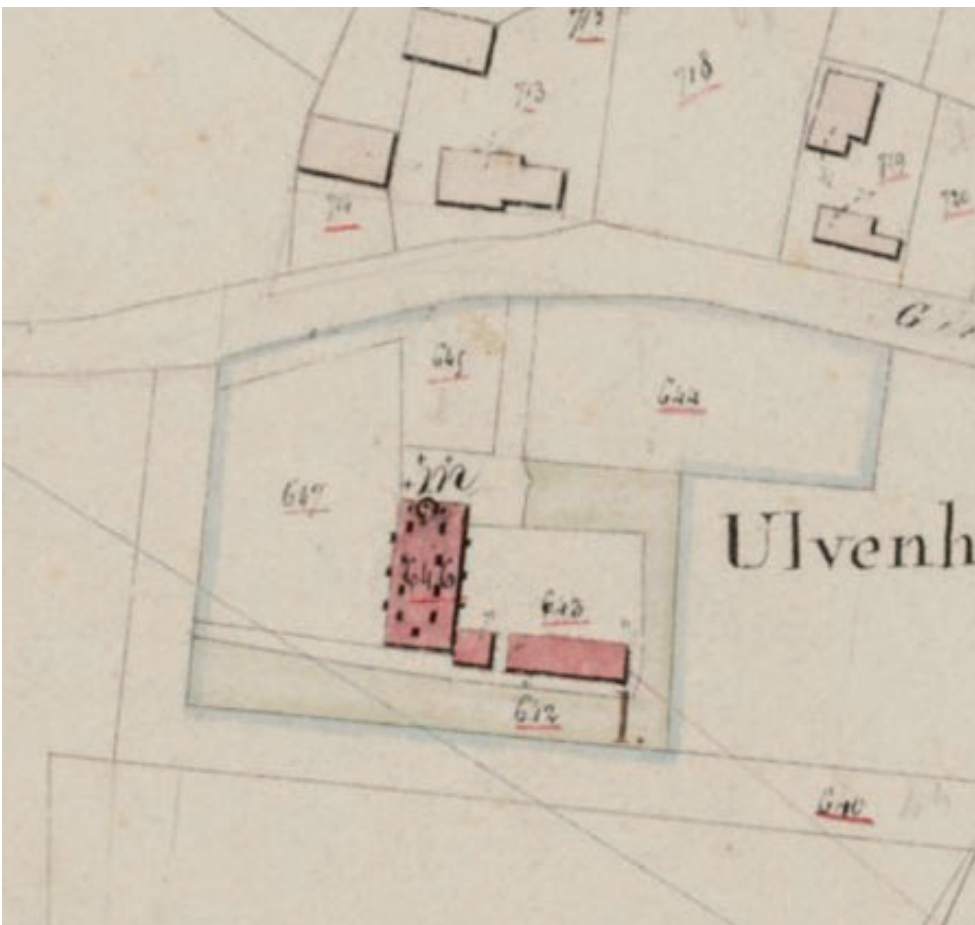
De onderkant van dit kelderfundament kon door opkomend grondwater niet bepaald worden. Van de zuidelijke zijde van deze kelderaanbouw waren nog minimaal negen baksteenlagen intact waarvan de bovenkant lag op 3,32 m + NAP. De bovenkant van het westelijke deel van dit kelderfundament werd op 2,87 m + NAP gevonden en de bovenkant

Afb. 12
Profiel ter hoogte
van de aangebouwde
kelder S 007.

van de steunberen lag nog lager op 2,62 en 2,67 m + NAP. Bij het uitgraven van de tweede werkput werd duidelijk dat deze kelder 'koud' tegen de westelijke gevel aangebouwd was. Deze 'koude' verbinding maakt het duidelijk dat deze kelder jonger is dan het fundament van de 17de eeuwse westelijke gevel. Deze aanbouw was niet herkenbaar op het kadastrale minuutplan uit 1824 (Afbeelding 14). Het is niet duidelijk of deze derde uitbreidingsfase in 1824 al weer was afgebroken of dat deze pas na 1824 is aangebouwd.

Tegen de binnenkant van de noordelijke muur van deze kelder aan was een soort goot (S 011) gemetseld. Deze goot was gemetseld met gele ijsselsteentjes. Het formaat van deze ijssel-

Afb. 13
De kelder (S 007)
links, waarin een
boogvormige goot
(S 011) rechts uit-
kwam.

Afb. 14
Grimhuysen op
kadastrale minuut-
plan uit 1824. Het
noorden is aan de
linkerkant.

steentjes varieert in de lengte tussen 15,5 en 19 centimeter, in de breedte tussen acht en 8,5 centimeter en de steentjes waren vier centimeter hoog. Deze goot was oost-west georiënteerd en de binnenruimte besloeg 60 centimeter. De steentjes waren in een boog gemetseld (Afbeelding 13 rechts). De noordelijke kant van de goot lag tegen het noordelijke fundament van de kelder aan en de bodem van deze goot werd gevormd door de oranje roestbruine zandlaag die ook onder de lemen vloer in de kelder zelf aanwezig was. In de vulling van de goot zijn verschillende stukken aardewerk, venster- en flessenglas en fragmenten van kleipijpen gevonden. Het aardewerk bestaat uit fragmenten witbakkend aardewerk met koperoxide en loodglazuur, roodbakkend aardewerk met mangaanoxide en loodglazuur, roodbakkend aardewerk met loodglazuur en wit industrieel vervaardigd aardewerk. Deze vondsten worden gedateerd aan het eind van de 18de en begin van de 19de eeuw. Helaas is dit spoor geraakt door de graafmachine waardoor het niet duidelijk was of deze goot heeft doorgelopen tot aan de westelijke gracht of dat deze goot uitkwam in de kelder. Als deze goot gebruikt is om afval of beer te lozen is het waarschijnlijk dat deze heeft doorgelopen tot in de gracht.

De kelder zal niet als beerkelder hebben gefunctioneerd omdat beter direct in de gracht geloosd kon worden. Op de bodem van de kelder was geen vulling met beer aanwezig. Wat dan wel de functie van deze kelder is geweest, die pas later op de deels gedempte gracht is aangelegd, is onduidelijk.

Aanbouw vierde fase

De jongste fase van de westelijke buitenmuur betreft S 012 aan de zuidkant van het gebouw. Deze aanbouw maakt het gebouw over de gehele breedte vier meter langer (Afbeelding 8). Het muurwerk is 50 centimeter breed ('3 steens') en is opgebouwd uit afwisselend

Afb. 15
Aansluiting S 013
(2e fase) en S 012
(4e fase) (links S 013,
rechts S 012).

koppen en strekken. De 10-lagenmaat van dit muurwerk is 54 centimeter. Deze aanbouw is in de late 18de of begin 19de eeuw op de gedempte zuidelijke gracht gebouwd. Tijdens het onderzoek in 1997 is aangetoond dat de zuidelijke gracht aan het eind van de 18de of begin van de 19de eeuw is gedempt, meteen daarna zou de uitbreiding van Grimhuysen hierop hebben plaatsgevonden. De uitbouw heeft in ieder geval plaatsgevonden vóór 1824 want op de kadasterkaart uit dat jaar staat het gebouw in de volledige lengte (inclusief deze uitbreiding) afgebeeld (Afbeelding 14). In deze uitbreidingsfase zijn gele bakstenen gebruikt met een formaat dat varieert tussen: lengte 16-16,5 x breedte 7,5-8,5 x hoogte 3,5-3,8 centimeter. De gebruikte mortel was harder en witter dan de mortel die gebruikt is in de andere fases. Deze uitbreidingsfase is 'koud' tegen het muurwerk behorende tot de tweede fase aangezet (Afbeelding 15). De onderkant van dit fundament kon niet worden bepaald in verband met opkomend grondwater, maar uit het onderzoek in 1997 is al gebleken dat het fundament dieper gaat dan 2,27 m + NAP. Waarschijnlijk is deze aanbouw zo diep gefundeerd omdat de ondergrond van de gedempte gracht minder stabiel was dan wanneer direct op de natuurlijke dekzandbodem gebouwd zou zijn.

Westelijke slotgracht

In beide werkputten is de westelijke slotgracht (S 006) aangetroffen. In werkput 2 was duidelijk te zien dat de gracht direct naast de westelijke gevel was gegraven. Er zijn twee vullingen te onderscheiden: een vondstrijke vulling met materiaal uit de 17de t/m 19de eeuw (vulling 2), en een humeuze vulling (vulling 1) waarin geen vondsten zijn aangetroffen. De boringen in de gracht hebben aangetoond dat onder de humeuze grachtvulling nog een pakket van ongeveer 30 centimeter met verschillende kleiafzettingen aanwezig was (Afbeelding 7). Rond 1965 zijn de laatste restanten van de westelijke gracht gedempt.

Afb. 16
Het afwateringsputje
S 023 dat half over
de steunbeer S 022
en tegen S 013 aan is
gemetseld.

Houten palen en planken in westelijke slotgracht

In de gracht zijn zes eikenhouten palen en twee eikenhouten planken aangetroffen (S 001, 004, 005, 008, 009, 015 + 002 en 003). Mogelijk behoren vijf palen en twee planken tot een (brug)constructie die in de gracht heeft gestaan. Deze palen en planken zijn aangetroffen in de eerste werkput. Twee palen S 001 en 004 zijn steviger dan de andere en vormen samen een lijn parallel aan de westelijke gevel. Ze staan 1,5 meter uit elkaar. De paal met spoornummer 001 had een punt met drie kapvlakken, was 67 centimeter lang en had een diameter van 13 centimeter. De paal met spoornummer 004 had een punt met vier kapvlakken, had een lengte van 80 centimeter en een diameter van 15,5 centimeter. De palen S 008 en S 009 lagen tegen elkaar aan en zijn aanmerkelijke korter, respectievelijk 34 en 26,5 centimeter lang en de diameter van de paal is kleiner dan tien centimeter. Het paaltje met spoornummer 005 was nog maar 15 centimeter lang en had een diameter van minder dan vijf centimeter. In de insteek van deze paal is een fragment steengoed gevonden dat gedateerd kan worden tussen 1600 en 1850. De twee planken (S 002 en S 003) waren beide aangepunt en stonden verticaal in de gracht. De plank S 002 had een lengte van 136,5 centimeter, een breedte van 28 centimeter en een dikte van 6,5 centimeter en was aan één zijde helemaal vlak. De plank S 003 had een lengte van 103 centimeter een breedte van 17,5 centimeter en een dikte van 5 centimeter. Waarschijnlijk zijn deze eikenhouten planken hergebruikt als paal voor de constructie in de gracht. Omdat we graag een dendrochronologische datering van het hout wilden hebben, is door BIAx bekeken welke stukken hout geschikt zouden zijn voor datering. Alleen de paal S 004 had genoeg jaarringen voor een dendrochronologisch onderzoek. Ondanks dat er genoeg jaarringen in het hout aanwezig waren heeft het dendrochronologisch onderzoek toch geen datering opgeleverd (Bijlage 6).¹³ Uit het onderzoek kon niet worden opgemaakt hoe deze houten constructie in de westelijke slotgracht eruit heeft gezien, waartoe deze heeft gediend en hoe oud het is.

Afwateringsputje

Ter hoogte van één van de steunberen is tevens een afwateringsputje (S 023) aangetroffen. Dit putje is niet getekend op de profieltekening, omdat het toen al was ingestort. Het putje bestond uit drie lagen gele bakstenen en vormde een enkelsteens vierkant putje van 75 x 75 centimeter. Het formaat van de bakstenen varieert in de lengte tussen 15,5-16 centimeter en is in de breedte 8 centimeter en in de hoogte 3,5 centimeter. Dit baksteenformaat komt overeen met de bakstenen die zijn gebruikt in de aanbouw van de vierde fase. Daardoor zal de bouw van dit afwateringsputje ook in de late 18de en begin 19de eeuw te dateren zijn.

7.3 Vondsten

In totaal zijn er 49 vondstnummers uitgedeeld waarvan één nummer is uitgegeven aan een algemeen biologisch monster. Het materiaal is gewogen en geteld (1191 stuks, 224.461 gram, zie ook bijlage 2) en daarna per categorie gedetermineerd en gedateerd. De vondsten

die verzameld zijn kunnen worden onderverdeeld in vondsten uit de stort en vondsten uit de gracht. Van alle muuronderdelen zijn bakstenen verzameld, en van de palen en planken is het hout bewaard. Daarnaast zijn er nog twee vondstnummers uitgedeeld aan de inhoud van het gootje S 011 en aan een vondst uit een paalkuil. De verzamelde bakstenen en het constructiehout zijn bij de bijbehorende sporen al uitgebreid toegelicht en worden in deze paragraaf niet meer behandeld.

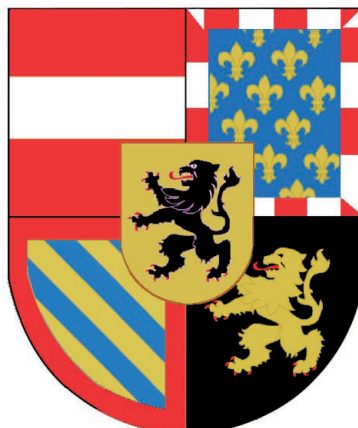
De vondsten uit de stort vormen 50 procent van het totale vondstenspectrum, de vondsten uit de gracht S 006 vormen 43 procent van het totale vondstenspectrum, de overige 7 procent van de vondsten zijn afkomstig van muurwerk en paalsporen.

Aardewerk

Tijdens dit onderzoek zijn 499 aardewerkfragmenten (23.625,3 gram) verzameld, dit is circa 41 procent van het totale vondstenspectrum (Bijlage 3). Van dit aardewerk zijn 218 fragmenten (43 procent) gevonden in de stort (S 999), 271 fragmenten (54 procent) afkomstig uit de gracht (S 006), 9 fragmenten (2 procent) gevonden in het gootje (S 011) en 1 fragment (< 1 procent) afkomstig uit een paalspoor (S 005). Er is roodbakend aardewerk, witbakend aardewerk, steengoed, majolica, fayence, porselein en industrieel vervaardigd aardewerk gevonden. Dit aardewerk is gedateerd tussen 1500 en 1965 (Nieuwe tijd). Hieronder worden enkele bijzondere of archeologisch complete objecten kort beschreven.

Steengoed

Er zijn 58 fragmenten steengoed gevonden, dat is 12 procent van het totaal aantal aardewerkfragmenten. In de gracht (S 006) is een fragment van een wapenkruik gevonden. Dit fragment is afkomstig van de buik van een kan. Op deze kan is ijzerengobe en zoutglazuur aangebracht. De applique op de buik van de kan laat een wapen zien (Afbeelding 17). Dit wapen is gevierendeeld: in de linker bovenhoek staan drie franse lelies afgebeeld (Valois of Bourbons), in de rechter bovenhoek staan horizontale strepen (Oostenrijk), in de hoek rechts onder staat een leeuw (Brabant) en in de hoek links onder staan diagonale strepen (Bourgondië). In het midden is een dier te zien. Bovenop het wapen zit een vrouw met een zwaard (vrouw justitia?). Het fragment is verder versierd met blad- en rankornamenten.

Afb. 17
Links fragment
wapenkruik (AW3321)
en rechts wapen-
schild Oostenrijk-
Bourgondië ([http://
nl.wikipedia.org/wiki/
Habsburgse_Neder-
landen](http://nl.wikipedia.org/wiki/Habsburgse_Nederlanden)).

Deze scherf wordt gedateerd tussen 1550-1600 en is waarschijnlijk gemaakt in Raeren (Duitsland). Het wapen kon niet geïdentificeerd worden en aan een persoon worden gekoppeld. Het vertoont echter veel overeenkomsten met het wapenschild van Oostenrijk-Bourgondië, zoals deze bijvoorbeeld op munten van Philips II werden afgebeeld. Philips II van Spanje heerste over de Spaanse Nederlanden van 1555 tot 1598.

In de stort van werkput 2 is een fragment van een 'drie-oren-kan' gevonden (Afbeelding 18). De lintoren waren afgebroken maar de aanzet voor de oren was nog aanwezig. De kan is behandeld met ijzerengobe en zoutglazuur en wordt gedateerd tussen 1550 en 1600. Op de buik van de kan was een applique aanwezig waarin ook een tekst te zien was. Van de applique

Afb. 18
Fragment 'drie-oren-kan' afkomstig uit de stort van werkput 2.

Afb. 19
Fragment snelle (AW 3319).

met tekst ontbreekt veel en de tekst is daardoor onleesbaar. Deze 'drie-oren-kan' is vermoedelijk in Langerwehe (Duitsland) geproduceerd.

In de stort van werkput 2 werd ook een snelle gevonden. Snelles zijn hoge cilindrische bierkannen in grijsbakkend steengoed zonder zoutglazuur. Deze kannen zijn vaak rijk versierd met bijbelse voorstellingen, maar verwijzingen naar de Klassieke goden komen ook voor. Dit fragment is een onderdeel van de onderkant van een snelle en geeft Adam en Eva bij de boom der kennis weer. De slang kronkelt tegen de boom omhoog. Dit fragment is gedateerd tussen 1575-1625.

Een opmerkelijke vondst uit de stort van werkput 2 is dit bord van steengoed (Afbbeelding 20). De vorm van het bord doet pre-industrieel aan. De oppervlakte van het bord is behandeld met ijzerengobe en zoutglazuur. Er is in reliëf een versiering op het bord aangebracht. Dergelijke borden zijn zeldzaam in Nederland omdat de Nederlandse consument toch vaak de voorkeur gaf aan borden in roodbakkend aardewerk of faïence. Dit bord was te dateren tussen de 17e - 19e eeuw.

Een van de gangbare vormen in steengoed die tot laat zijn geproduceerd zijn de zogenaamde zuurvaten. Ze dienden specifiek voor het inmaken van kool in zuur waardoor de kool langer houdbaar bleef. Het product uit deze vaten heette dan ook logischerwijs zuurkool. Op de pot is een applique aangebracht, deze is echter sterk verweerd waardoor het niet leesbaar is. Deze pot wordt gedateerd in de 18de -19de eeuw.

Afb. 20
Steengoed bord met
versiering (AW3315)

Afb. 21
Zuurkoolvat (AW3327)

Roodbakkend aardewerk

Zowel in de stort van beide werkputten als in de gracht (S 006) is veel roodbakkend aardewerk gevonden dat in de nieuwe tijd B en C gedateerd kon worden (1650-heden). Het roodbakkend aardewerk vormt 73 procent van het totaal aantal aardewerkfragmenten. In de gracht is bijvoorbeeld een bord gevonden dat in de 18de en 19de eeuw gedateerd wordt en dat inwendig geglazuurd is met loodglazuur (Afbeelding 22). Een tweede archeologisch compleet voorwerp betreft een late grape. Dit is een van de laatste varianten van de kookpot waarbij de pot een platte bodem heeft, en drie of vier worstpootjes en lage horizontale worstoren (Afbeelding 22). De grape is aan beide zijden met loodglazuur behandeld. Deze grape wordt gedateerd in de 17de eeuw. Het bord en de grape zijn beide gevonden in de gracht.

De volgende drie voorwerpen van roodbakkend aardewerk zijn gevonden in de stort van werkput 1 en 2. Het voederbakje dat gevonden werd was op enkele beschadigingen na helemaal compleet. Het bakje is inwendig voorzien van loodglazuur. Dit voederbakje wordt gedateerd tussen de 18de tot 20de eeuw (Afbeelding 23). Een tweede compleet voorwerp betreft een zalfpotje. Dit zalfpotje is aan de binnenzijde en gedeeltelijk aan de buitenzijde voorzien van loodglazuur (Afbeelding 23). Het zalfpotje wordt gedateerd in de 17e-18e eeuw. Het derde voorwerp is een fragment van een bloempot. Deze bloempot heeft een oor dat lijkt op een ramshoorn (Afbeelding 23). Dit soort bloempotten hebben waarschijnlijk de tuinen rondom het slotje Grimhuysen verfraaid. De bloempot kan gedateerd worden in de 17de-18de eeuw en was niet geglazuurd.

Afb. 22
Links het bord
(AW 3314), rechts
de grape (AW 3326)

Afb. 23
Links voederbakje
(AW3312), midden
zalfpotje (AW3308)
en rechts fragment
bloempot (AW3318).

Witbakkend aardewerk

Tijdens het onderzoek zijn zestien fragmenten witbakkend aardewerk gevonden, dit is drie procent van het totaal aantal aardewerk fragmenten. Het witbakkend aardewerk is gevonden in de stort (S 999) in de gracht (S 006) en in het gootje (S 011). Dit aardewerk was sterk gefragmenteerd, verschillende scherven hadden een groene en/of gele glazuur. De fragmenten waren onder andere afkomstig van kommen, testen en vergieten. Deze fragmenten witbakkend aardewerk worden gedateerd tussen 1550 en 1965.

Majolica en faience

De 25 fragmenten tingeglazuurd aardewerk die tijdens het onderzoek zijn verzameld vormen samen ongeveer vijf procent van het totaal aantal aardewerk fragmenten. Het tingeglazuurd aardewerk is op te delen in majolica (veertien fragmenten) en faience (elf fragmenten). Dit aardewerk is gevonden in de gracht en in de stort van beide werkputten. De fragmenten zijn vooral afkomstig van borden, maar er is ook een scherv van een zalfpotje gevonden. Twee fragmenten zijn afkomstig van twee dezelfde majolica borden waarop inwendig een blauwe versiering is aangebracht (Afb. 24). Deze versiering is typisch voor de 'Chinees-Hollandse' stijl waarbij de motieven zijn ontleent aan de Kraak-stijl van het Chinees porselein. Het bord is wel in Holland vervaardigd. Dit bord kan gedateerd worden tussen 1590 en 1640.

Afb. 24
Twee fragmenten majolica met blauwe versiering in 'Kraak'-stijl. (AW3320).

Afb. 25
Porseleinen kop en schotel met rechts het merkteken van Mosa.

Europees porselein

Het Europees porselein dat in de gracht en de stort is gevonden bestaat uit zeventien fragmenten, dit is drie procent van het totaal aantal aardewerkfragmenten. Al het aangetroffen porselein was Europees en er is geen Aziatisch porselein gevonden. Er zijn vooral fragmenten gevonden van koppen, schotels en borden, en er is één fragment van een suikerpot gevonden. De meeste stukken hadden dezelfde blauwe versiering met bloem- en bladmotieven (Afbeelding 25). Op de onderkant van enkele kopjes en schotels stond een hoofdletter R in een soort ruit. Dit merkteken is te koppelen aan de fabriek van Louis Regout, Mosa. Dit type beeldmerk is geregistreerd in 1901, maar werd vermoedelijk al gebruikt vanaf 1895.¹⁴ Het porselein wordt gedateerd in de 18de en 19de eeuw.

Industrieel vervaardigd aardewerk

In de gracht, de stort en in de vulling van de goot (S 011) zijn in totaal achttien fragmenten industrieel vervaardigd aardewerk aangetroffen. Het industriële aardewerk vormt vier procent van het totaal aantal aardewerkfragmenten. Er zijn scherven van schotels, borden, koppen, kommen en een sauskom gevonden. Dit industrieel vervaardigde aardewerk is gedateerd in de 19e eeuw.

Glas

In totaal zijn 174 fragmenten glas aangetroffen (14162 gram) in de gracht, de stort en het gootje. Deze maken bijna vijftien procent uit van het totale vondstenspectrum. Er zijn vooral fragmenten van verschillende flessen en vensterglas gevonden (Afbeelding 26). Deze glasvondsten waren allen te dateren in de nieuwe tijd (vanaf 1500).

Afb. 26
Foto van een selectie van vondsten gevonden tijdens de opgraving van Grimhuysen. Achteraan verschillende soorten flessen.

Metaal

Tijdens dit onderzoek zijn 102 stuks metaal (6412 gram) verzameld, dit is negen procent van het totale vondstenspectrum. De aangetroffen metaalvondsten zijn hoofdzakelijk gevonden met behulp van de metaaldetector en zijn allen gevonden in de gracht of de stort. In de stort werden vier munten gevonden waarvan er twee gedetermineerd konden worden: een koperen oord uit Zeeland uit de 16de of 17de eeuw en een koperen 1/16de stuiver uit India Batavia uit 1808 (Afbeelding 27).¹⁵

Nadat de metaalvondsten waren schoongemaakt zijn er 56 voorwerpen afgestoten omdat deze in een te slechte staat verkeerden of te recent waren. Wel zijn een accijnsloodje, netverzwaringloodjes, musketkogels, koperen nagels, kistbeslag, muurhaak, gesp, raampennen, fragment snuitschaar, fragment vleugelkandelaar (Afbeelding 27) en een pijpenwroeter bewaard. Hieronder worden enkele objecten nader beschreven.

Fragment snuitschaar

Een snuitschaar werd gebruikt om kaarsen te doven. Deze snuitschaar is vervaardigd uit koper en kan gedateerd worden in de 17de-19de eeuw. De snuitschaar was niet meer compleet. Van de snuitschaar was alleen het gedeelte met het rechte stuk op het snijblad bewaard gebleven, het andere deel waaraan de holle bak was bevestigd waarin dit platte gedeelte paste was niet meer aanwezig. Het ronde deel aan het andere uiteinde was afgebroken (Afbeelding 28).

Afb. 27
Een 1/16de stuiver uit India Batavia.

Afb. 28
Fragment koperen snuitschaar.

Afb. 29
Links en rechts: Netverzwaringloodjes

Netverzwarringsloodjes

Netverzwarringsloodjes werden aan visnetten bevestigd zodat deze naar de diepte konden zakken zodat er vis gevangen kon worden. Dit soort loodjes zijn langdurig in gebruik geweest en kunnen niet nader gedateerd worden dan in de nieuwe tijd.

Raampennen

In de stort werden twee identieke koperen raampennen gevonden. Een raampen werd gebruikt om het onderraam van een schuifraam vast te zetten. De raampen werd daartoe in een gat gestoken dat door het raamstijl tot in de sponning van het kozijn was geboord. Deze pennen konden met het oog aan een ketting of touwtje aan het kozijn worden bevestigd om zoekraken te voorkomen. Deze raampennen zijn waarschijnlijk in het slot Grimhuysen gebruikt dat in de 18de-19de eeuw dus ooit schuiframen moet hebben gehad. De eerste schuiframen in Nederland komen voor vanaf het einde van de 17de eeuw.¹⁶

Engelenvleugel

Dit fragment van een bronzen engelenvleugel is onderdeel geweest van een engel die behoorde tot een staande kandelaar of kroonkandelaar (Afbeelding 31). De vleugel zal aan de bovenkant verder doorgelopen hebben zodat de vleugel van de engel recht naar boven

Afb. 30
Koperen raampennen.

Afb. 31
Een fragment van een engelenvleugel behorende tot een staande kandelaar of kroonkandelaar.

wees. De vleugel was aan de zijkant als 'los' onderdeel met de kandelaar verbonden. De achterkant is onversierd. Vergelijkbare vondsten worden vaak gedaan in religieuze contexten en worden gedateerd in de 15de eeuw. Het soort kandelaars waartoe deze vleugel behoorde is vrij zeldzaam. Vier soortgelijke vleugels werden gevonden bij een opgraving bij de Grote of St. Jacobskerk te 's-Gravenhage in 1857 en zijn nu in het bezit van het Rijksmuseum te Amsterdam.¹⁷ Dit object is geconserveerd door Restaura.

Object onbekend

Ook deze schijf werd met behulp van een metaaldetector gevonden in de stort die afkomstig was uit de gracht van het slotje. De schijf was verkreukeld en gescheurd en het was onduidelijk wat dit voorwerp was. Daarom is dit voorwerp ter restauratie naar Restaura gebracht. Hier is de foto van het gerestaureerde voorwerp te zien (Afbeelding 32). Het betreft een rond sierbeslag dat bestaat uit een ijzeren onderplaat en een versierde bovenplaat van koperlegering. De bovenplaat kent een gedreven reliëf met florale motieven. Aan de rand zitten in een vierkant drie gaten en een uitstulping. In het midden lijken er rondom een gat ook vier gaatjes geslagen te zijn. De functie van dit voorwerp is onduidelijk en er zijn in de literatuur geen vergelijkbare voorwerpen gevonden. Mogelijk is dit een sierbeslag voor een meubelstuk of een boekbeslag geweest.

Afb. 32
Sierbeslag dat bestaat uit een ijzeren onderplaat en een bovenplaat uit koperlegering, versierd met een gedreven reliëf met florale motieven.

Pijp

In totaal zijn 38 fragmenten van pijpjarde (125 gram) verzameld, waaronder vijf fragmenten van pijpenkoppen. Deze fragmenten zijn gevonden in de gracht, in de goot S 011 en in de stort

Afb. 33
Links basement, rechts bouwelement met dookgat.

van werkput 1 en 2. Twee pijpenkoppen konden gedetermineerd worden. Een fragment had het hielmerk E gekroond met als bijmerk het wapen van Gouda, te dateren in 1669 tot 1896. Een ander fragment had een driemaster als hielmerk, vervaardigd in Gouda door Jan Claasz Bos van 1650 tot 1706. Het pijpvaardewerk maakt ongeveer drie procent uit van het totale vondstenspectrum. De fragmenten van kleipijpen zijn te dateren in de 17de-19de eeuw.

Bouwmateriaal

In totaal zijn er 198 stukken bouwmateriaal (110.277 gram) verzameld. Dit is 16 procent van het totale vondstenspectrum. Van elk muuronderdeel zijn twee á drie bakstenen verzameld, deze zijn reeds uitgebreid beschreven bij het bijbehorende spoor. Van het totaal aantal verzamelde bouwmateriaalfragmenten waren er 44 gekoppeld aan een muurdeel. Verder waren er 98 fragmenten bouwmateriaal afkomstig uit de stort en 56 fragmenten afkomstig uit de gracht. In de gracht zijn naast verschillende baksteenfragmenten ook stukken grijze dakpan, rode plavuizen en tegels met koperoxide en loodglazuur verzameld. In de stort waren deze zaken ook aanwezig maar hier werden ook nog fragmenten rode dakpan, grijze plavuizen, roodbakende tegels met loodglazuur en enkele fragmenten van industrieel vervaardigde wandtegels gevonden.

Natuursteen

In totaal zijn er 97 fragmenten natuursteen (110.277 gram) verzameld. Dit is acht procent van het totale vondstenspectrum. De grote stukken natuursteen zijn waarschijnlijk gebruikt in één van de bouwfases van het gebouw. Het natuursteen bestond onder andere uit leisteen, lavasteen, zandsteen en kalksteen. Het leisteen zal als dakbedekking hebben gediend. Enkele stukken bewerkt natuursteen zijn hergebruikt in de tweede fase van het slot. Verschillende delen van natuurstenen profiellijsten hebben waarschijnlijk tot een raam of deurzijde behoord. De profiellijsten zijn aan één zijde afgewerkt met frijnslag (Afbeelding 10). In de gracht zijn twee bijzondere natuurstenen bouwelementen gevonden (Afbeelding 33). Het eerste stuk is een onderdeel van een basement van een pilaster geweest. De steensoort is vermoedelijk Bentheimer zandsteen (Duitsland).¹⁸ In het tweede bouwelement is een gat en een inkeping te zien (dookgat). In de inkeping werd een metalen kram (dook) geplaatst waardoor het element met een ander deel verbonden kon worden. Vervolgens werd in het gat lood gegoten zodat de verbinding vast bleef zitten. Dit bouwelement is gemaakt van Namense steen (België).¹⁹

Overig materiaal

Het overige materiaal bestaat uit 83 stuks dierlijk botmateriaal, kurk, hout, leer, schelp en on-determineerbaar materiaal (23.182 gram). Deze materiaalcategorieën maken samen zeven procent uit van het totale vondstenspectrum.

Er zijn 56 fragmenten dierlijk botmateriaal (1003 gram) verzameld. Het botmateriaal is niet gedetermineerd door een specialist. Enkele herkenbare botten waren van rund en varken. De botten vertoonden slachtsoren. Verder zijn er zestien schelpen gevonden. Deze schelpen

konden gedetermineerd worden als oesters en zwanenmosselen (zoetwatermossel). Deze vondsten uit de gracht tonen aan dat de bewoners van het pand in ieder geval rund en varken en oesters hebben gegeten. De aanwezigheid van oesters in de gracht is niet vreemd. Vooral de hogere klassen konden zich het eten van oesters permitteren, en daartoe behoorden de bewoners van het slot natuurlijk ook. De oesterschelpen zijn vervolgens als afval in de gracht terecht gekomen. De zwanenmossel hoeft niet gegeten te zijn omdat een gracht tot het natuurlijke leefmilieu van de zwanenmossel kan behoren.

De acht stukken hout die verzameld werden zijn afkomstig van palen en planken die in de gracht zijn aangetroffen. Deze houten palen zijn eerder al besproken, daarom zal er hier niet verder op worden ingegaan. verder is er een stukje leer gevonden dat niet nader te determineren was. En van een vondst was het niet duidelijk bij welke materiaalcategorie het hoorde, maar waarschijnlijk gaat het om een stukje ijzeroer.

8

CONCLUSIE

De proefsleuven lagen langs de westelijke (achter)gevel van het slotje. Deze zijde is tijdens de opgravingscampagne in 1997 niet onderzocht. Door dit archeologisch onderzoek konden vier bouwfases van het slotje worden onderscheiden.

1 Het onderzoek naar deze westelijke gevel heeft een deel van de oudste bakstenen fase van slot Grimhuysen aan het licht gebracht. Het fundament behorende tot de oudste bakstenen bouwfase is opgebouwd met roze/rode bakstenen en heeft vier steunberen. Dit gedeelte was ongeveer negen meter lang. De breedte van de oudste bouwfase kon niet worden vastgesteld omdat het tegenhangende muurwerk niet is aangetroffen in de proefsleuven uit 1997. Het gebouw zal daarom waarschijnlijk minder dan 8,70 meter breed zijn geweest. Het baksteenformaat en ook de bouwwijze van dit muurdeel is afwijkend in vergelijking tot het muurwerk van de tegenover liggende oostzijde. De bakstenen zijn groter, en de muur en steunberen zijn veel dieper gefundeerd. Dit fundament is ouder dan de tweede helft van de 16de eeuw, mogelijk dateert het zelfs uit 15de eeuw.

2 Tijdens het onderzoek werd duidelijk dat het opgaande muurwerk van de oudste fase is gesloopt en dat op deze fundamenteën in de 17de eeuw het gebouw opnieuw is opgebouwd en uitgebreid. Zoals in hoofdstuk 3 staat beschreven heeft Justinus van Nassau het gebouw destijds grondig gerenoveerd. Het slot Grimhuysen was in de 17de eeuw ongeveer 20,5 lang en acht meter breed. Aan weerszijden van dit fundamentdeel is de muur opgemetseld op stukken (hergebruikt) natuursteen. Het gebruik van het natuursteen in het fundament aan weerszijde van de oudste fase is niet vreemd. Om het gebouw stabiel te houden en scheuren te voorkomen was het belangrijk dat de krachten die de fundamenteën konden dragen zo gelijk mogelijk verdeeld zouden worden. Door het gebruik van natuursteen net naast de oudere (stevige) fundamenteën werden de verschillen in draagkracht vereffend.

3 De tussenmuur die de met kalkmortel aangesmeerde kelder aan de noordzijde van het gebouw afbakt ligt op ongeveer vier meter ten zuiden van de noordgevel. Ter hoogte van deze kelder is aan de westelijke buitenkant van het gebouw een tweede kelder aangetroffen, waarin een soort riool/goot uitkwam. Op de westelijke hoeken waren steunberen aanwezig. In deze kelder is een lemen vloerniveau aangetroffen. Bij het uitgraven van de tweede werkput werd duidelijk dat de kelder 'koud' tegen de westelijke gevel aangebouwd was. Deze 'koude' verbinding maakt het duidelijk dat deze kelder jonger is dan het fundament van de 17de eeuwse westelijke gevel.

4 De uitbouw uit de late 18de of begin 19de eeuw aan de zuidkant van het gebouw, waardoor het gebouw 4 meter langer werd, is aangetroffen zoals die in het onderzoek uit 1997 al werd beschreven.

Daarnaast is de westelijke gracht van het slot Grimhuysen aangetroffen. In deze gracht waren aangepunte houten palen aanwezig, die waarschijnlijk tot een constructie in de gracht behoorden. De gracht was rijk aan vondstmateriaal uit de 17de tot en met de 19de eeuw

8.1 Beantwoording onderzoeksvragen

In deze paragraaf zullen de gebiedsspecifieke onderzoeksvragen en wanneer van toepassing de algemene onderzoeksvragen worden beantwoord.

Hoe is de bodemopbouw in het gebied (tevens eventueel door middel van boringen in kaart te brengen)?

De werkputten zijn ter hoogte van de westelijke buitenmuur van slot Grimhuysen en de gracht aangelegd. De bodem is hier door de aanleg en het dichtstorten van de gracht al zodanig verstoord dat een beschrijving van de natuurlijke bodemopbouw van het gebied aan de hand van de aangelegde proefsleuven niet gegeven kan worden. Verspreid over werkput 1 zijn vier boringen gezet waarin een gelaagdheid is waargenomen van kleilagen en humeuze kleilagen. Daaronder was het natuurlijke licht grijze fijne dekzand aanwezig. De (humeuze) kleilagen, die in de boringen werden aangetroffen, vormen samen een pakket van ongeveer 30 centimeter en zijn waarschijnlijk ontstaan door het bezinken van slib en plantenresten. Het is niet waarschijnlijk dat de gracht in verbinding stond met (een zijgeul) van de Mark, omdat deze ongeveer 500 meter ten oosten van het slot lag. Wel is het voorstelbaar dat de Mark tijdens een overstroming klei in de gracht heeft achtergelaten. In de kleilagen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen, deze waren schoon. In het oostelijke profiel van werkput 2 is het natuurlijke dekzand aangetroffen direct naast de oudste bouwphase. Het natuurlijke dekzand was hier nog aanwezig op 3,38 m + NAP.

Zijn er sporen uit het paleolithicum/mesolithicum aanwezig?

Tijdens het inventariserend veldonderzoek zijn er geen sporen uit het paleolithicum/mesolithicum aangetroffen.

Zijn er sporen uit (het neolithicum,) de bronstijd, ijzertijd of Romeinse tijd aanwezig?

Tijdens het inventariserend veldonderzoek zijn er geen sporen uit (het neolithicum,) de bronstijd, ijzertijd of Romeinse tijd aangetroffen.

Zijn er sporen van ontginning aanwezig?

Nee, er zijn geen sporen van ontginning aangetroffen.

Is er sprake van een esdek en wat is de ontwikkeling en datering hiervan?

Er is tijdens het inventariserend veldonderzoek geen esdek waargenomen in de profielen.

Zijn er sporen die wijzen op de middeleeuwse oorsprong van de nederzetting?

De oudste fase van de westelijke gevel, bestaande uit het negen meter lange fundament met vier steunberen, behoort tot de oudste steenbouwfase van het slot Grimhuysen. Het baksteenformaat en de bouwwijze van dit muurdeel duiden erop dat dit muurwerk ouder is dan de tweede helft 16de eeuw, en mogelijk zelfs in de 15de eeuw dateert. De vermelding uit 1474 waarin over Grimhuysen wordt gesproken als Jan van de Leck wordt vermeld als leenman van de heer van Breda, heeft waarschijnlijk betrekking op deze oudste steenbouw. De breedte van dit fundament kon niet worden vastgesteld maar zal kleiner zijn geweest dan 8,70 meter. De diepte van het fundament en de aanwezigheid van steunberen doet vermoeden dat het gebouw meerdere verdiepingen heeft gehad.

Zijn er sporen van oudere infrastructuur aanwezig?

Er zijn geen sporen van oudere infrastructuur aangetroffen.

Is er bebouwing aanwezig?

Ja, de verschillende fasen van de westelijke buitenmuur van slot Grimhuysen zijn aangetroffen. Bovendien zijn de aanzet van de kelder aan de noordzijde van het gebouw en een kelder aan de westzijde aangetroffen.

Zijn er aanwijzingen voor activiteiten uit de Spaanse tijd? Zijn er sporen van een legerkamp, of omwalling?

Nee, er zijn geen aanwijzingen voor activiteiten uit de Spaanse tijd gevonden.

Zijn de muurresten en de gracht van Grimhuysen aanwezig?

Ja, de westelijke muurresten en de westelijke gracht van Grimhuysen zijn aangetroffen.

Zijn er nog andere (bewonings)sporen?

In de gracht is een aantal palen en planken aangetroffen, die mogelijke tot een constructie in de gracht hebben behoord.

Wat is de aard, omvang (begrenzing vaststellen), datering, context, gaafheid, kwaliteit van de aangetroffen sporen?

In de westelijke buitenmuur van slot Grimhuysen zijn meerdere fasen aangetroffen. De vroegste fase dateert mogelijk terug tot de 15de eeuw en is circa negen meter lang. Aan weerszijde van dit fundamentdeel is in de 17de eeuw het gebouw op de fundamenten van de vroegste fase opgebouwd en uitgebreid tot een lengte van 20,5 meter. De uitbouw aan de zuidkant is in de late 18de of begin 19de eeuw gebouwd, waardoor Grimhuysen nog eens vier meter langer werd. De kelder aan de noordwestelijke hoek van het gebouw dateert van na de 17de eeuw.

Wat is de waarde van de aangetroffen sporen?

De informatiewaarde van de aangetroffen sporen is hoog. De waardering van de sporen wordt in hoofdstuk 9 nader toegelicht.

9

WAARDERING EN AANBEVELING

De vindplaats wordt gewaardeerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.2 (KNA 3.2). Dit waarderingsproces vindt plaats in een aantal stappen:

- 1 Waardering op basis van belevingsaspecten, waardering op basis van 'schoonheid' en 'herinneringswaarde'.
- 2 Waardering op basis van fysieke criteria, waardering op basis van 'gaafheid' en 'conservering'.
- 3 Waardering op basis van inhoudelijke criteria, waardering op basis van zeldzaamheid, informatie waarde, ensemblewaarde en representativiteit.

waarden	criteria	scores
beleving	schoonheid	nee
	herinneringswaarde	3
fysieke kwaliteit	gaafheid	3
	conservering	3
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid	3
	informatie waarde	3
	ensemblewaarde	3
	representativiteit	n.v.t.

Tabel 1.
scoretabel waarde-
stelling uit de KNA
3.1 waarbij 1 de laag-
ste waarde en 3 de
hoogste waarde is

- 1 De criteria schoonheid en herinneringswaarde zijn vaak alleen van toepassing op archeologische vindplaatsen die nog zichtbaar zijn in het landschap. Het criterium schoonheid is dan ook niet van toepassing op het onderzochte terrein. De herinneringswaarde echter wel. Het slot Grimhuysen herinnert namelijk aan het Nassau verleden van Breda, waardoor het voor de gemeente Breda van groot belang is.
- 2 Het criterium 'gaafheid' krijgt een hoge score. De fundamenten van de westelijke zijde van slot Grimhuysen waren nog intact. Bovendien was de loop van de westelijke gracht nog duidelijk zichtbaar. Het criterium conservering krijgt een hoge score. Het vondstmateriaal is grotendeels afkomstig uit de vulling van de gracht. De conservering van dit materiaal was goed, zowel van de organische als de anorganische materiaalcategorieën.
- 3 Het criterium zeldzaamheid krijgt een hoge score. De vroegste fase van slot Grimhuysen dateert mogelijk uit de 15de eeuw, en bebouwing uit deze periode is vrij zeldzaam binnen de gemeente Breda, en in het bijzonder in Ulvenhout.

Het criterium informatiewaarde krijgt een hoge score. Het onderzoek naar de westelijke fundamente en omgrachting van slot Grimhuysen heeft nieuwe inzichten verschaft en verrijken de resultaten van het eerder uitgevoerde onderzoek in 1997.

De ensemblewaarde heeft een hoge score. Grimhuysen maakte onderdeel uit van de hoeve van Ulvenhout, voordat het in de 15de eeuw afgesplitst werd. Ook het gehele erf met de schuurkerk en de bijgebouwen en grachten is belangrijk voor de ensemblewaarde. Bovendien maakt het onderdeel uit van het Nassau verleden van de gemeente Breda. De representativiteit is op deze vindplaats niet van toepassing.

Het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven heeft plaatsgevonden op de locatie waar de westelijke buitenmuur van slot Grimhuysen werd verwacht. De herinrichting van het park zal de ondergrond beperkt verstoren. Het doel van het onderzoek was om een compleet beeld te vormen van de ligging van het slot Grimhuysen, zodat op een verantwoorde wijze het gebouw bovengronds zichtbaar gemaakt kan worden. Het onderzoek heeft nieuwe bevindingen opgeleverd wat betreft de fasering van het slot en de exacte locatie van het westelijke gedeelte. We adviseren deze locatie aan te merken als terrein van archeologische waarde en mogelijk zelfs voor te dragen als een behoudenswaardig archeologisch monument.

10

LITERATUUR

- Goor, T.E. van, 1944. *Beschrijving der Stadt en Lande van Breda*, 370-371.
- Haslinghuis, E.J. Janse, H. 2005. *Bouwkundige termen, verklarend woordenboek van de westerse architectuur- en bouwhistorie*. Leiden.
- Jansen, A., 1996. *Grimhuysen opgemeten en verkend*. Brieven van Paulus 112, 77-87.
- Jansen, A., 1999. *Grimhuysen archeologisch onderzocht*. In: Het Brabants kasteel jaargang 20 (1997).
- Jansen, A., 1999. *De heren van Grimhuysen te Ulvenhout, 1400-1580*. In: Het Brabants kasteel jaargang 20 (1997).
- Jong, T. de, 1997. *Slot Grimhuysen. Ondergronds Monument opgespoord*. ITHO archeologische reeks nr 21, Tilburg.
- Kuile, O. ter, 1986. *Koper en brons*. Catalogi van de verzameling kunstnijverheid van het Rijksmuseum te Amsterdam Deel 1. Amsterdam.
- Leenders, K.A.H.W., 2006. *Cultuurhistorische landschapsinventarisatie gemeente Breda*, Breda.
- Leijten, C.J.M., 1999. *Grimhuysen ontrafeld*. In: Het Brabants kasteel jaargang 20 (1997).
- Nollen, J.H. en F.J.C. Peters, 2010. *Erfgoedbrief Breda* 14.
- Nollen, J.H. en F.J.C. Peters, 2010. *Archeologisch onderzoek naar het slotje Grimhuysen*, in: Brieven aan Paulus jaargang 35-36 (2010).
- Peters, F.J.P., 2010. *Programma van Eisen Grimhuysen Dorpstraat Ulvenhout, Inventariserend Veldonderzoek-Proefsleuven*, (2010/02 versie 2), Gemeente Breda.
- Polling, A., 2006. *Maastrichtse ceramiek, merken en dateringen*, Lochem.
- Westerlaken, J. van der, 1999. *Grimhuysen een archeologisch monument?* In: Het Brabants kasteel jaargang 20 (1997).
- Zande, A. van der, 1999. *Een kleinschalig archeologisch onderzoek: slot Grimhuysen te Ulvenhout*, jaarboek de Oranjeboom 52.

Websites

www.archis2.archis.nl

Noten

1 Peters, 2010.

2 Peters, 2010.

3 Leenders, 2006.

4 Leenders 2006.

5 Janssen 1997, 77.

6 Van Goor 1744, 370-371.

- 7 Van der Zande 1999.
- 8 R.A.N. B., kaartverzameling.
- 9 Jong T. de, 1997. 62.
- 10 De Jong, 1997. p 41.
- 11 De Jong, 1997. p 62.
- 12 Koud' wil zeggen dat twee bouwdelen
zonder verbinding (zonder dat de delen
in elkaar grijpen) tegen elkaar aan staan.
- 13 M. Domínguez Delmás. Ringrapport
2011014
- 14 Polling 2006, p. 111.
- 15 Gedetermineerd door P. Mackenbach.
- 16 Haslinghuis, Janse , 2005
- 17 Ter Kuile, 1986
- 18 Determinatie D. Berben.
- 19 Determinatie D. Berben.

bijlage 1: sporenlijst

put	spoor	spoor aard	begin_per	eind_per	nap_onder	nap_boven	opmerking
1	0	Matrix					spoor matrix
1	1	PAK			2,32	2,97	aangepunt
1	2	PL				2,82	aangepunt
1	3	PL				2,87	aangepunt
1	4	PAK				3,87	aangepunt
1	5	PAK	NTA	NTB		2,67	
1	6	GA	NTB	NTC		3,05	
1	7	MR				2,87	
1	8	PAK				2,96	aangepunt
1	9	PAK				2,96	aangepunt
1	10	LG				2,83	vulling S 007
1	11	GT	NTB	NTC	2,96	3,66	
1	950	LG					C-horizont
1	951	LG					
1	952	LG					
1	953	LG					
1	990	A					
1	991	LG					
1	999	LS	NTB	NTC			
2	0	Matrix					spoor matrix
2	6	GA				3,02	
2	7	MR				3,65	aansluiting met wp1
2	10	LG					
2	12	MR				3,68	
2	13	MR				3,68	
2	14	LG					
2	15	PAK				3,05	
2	16	ST				3,35	natuursteen
2	17	ST				3,33	natuursteen
2	18	ST				3,34	natuursteen
2	19	STCO				3,25	steunbeer
2	20	STCO				3,16	steunbeer
2	21	LG				2,89	
2	22	STCO				3,11	steunbeer
2	23	WA				3,6	putje?
2	24	STCO				3,19	steunbeer
2	25	ST				3,38	natuursteen
2	26	MR					binnenzijde aangesmeerd
2	27	MR				3,71	
2	950	LG					c-horizont

bijlage 1: sporenlijst (vervolg)

2	990	A					
2	991	LG					
2	992	LG					
2	999	LS					

bijlage 2: vondstenlijst

barcode	veldvondst	put	vlak	spoor	spoor-aard	vulling	cate-gorie	subnr	aantal	gewicht	opmerking	be-gin-dat	eind-dat	be-gin-per	eind-per
BR-261-10.001HT	BR-261-10.001	1	1	1	PAK	1	HT		1	5606	paal L67x br13x br11cm, 3 kanten aangepunt langste lengte 46cm, 3cm van eind aan 4 kanten extra aan				
BR-261-10.002BWM	BR-261-10.002	1	1	999	LS	1	BWM		19	1492,6	4 x rode dakpan waarvan 1 x bruin glazuur, 3 x grijze plavuïs 15x15x2,2, 1 x rode plavuïs dik 2,2, 3				
BR-261-10.002CER	BR-261-10.002	1	1	999	LS	1	CER		72	2272,1	BR-261-10.026CER=BR-261-10.002CER AW3322			NTA	NTC
BR-261-10.002FAU	BR-261-10.002	1	1	999	LS	1	FAU		13	86,4					
BR-261-10.002GLS1	BR-261-10.002	1	1	999	LS	1	GLS	1	1	991,3	GL0688 wijnfles donker groen, hoog opgestoken ziel			NT	NT
BR-261-10.002GLS2	BR-261-10.002	1	1	999	LS	1	GLS	2	12	174,3	5 x groen flessenglas, 5 x onbekend, 2 x kleurloos vensterglas			NT	NT
BR-261-10.002PYP	BR-261-10.002	1	1	999	LS	1	PYP		12	24,2	10 x steel, 2 x kop met radering op de rand			NTA	NTC
BR-261-10.002SC	BR-261-10.002	1	1	999	LS	1	SC		2	21,2	oesters				
BR-261-10.002STN	BR-261-10.002	1	1	999	LS	1	STN		7	173,5	2xlei, 5 x lavasteen?				
BR-261-10.003BWM	BR-261-10.003	1	1	999	LS	1	BWM		3	473,2	"1 x rode tegel + loodglazuur L10,5x b10,5xd1,5cm, 1 x fragm grijze plavuïs"				
BR-261-10.003CER	BR-261-10.003	1	1	999	LS	1	CER		8	953,5	AW3324			NTB	NTC
BR-261-10.003GLS	BR-261-10.003	1	1	999	LS	1	GLS		13	1023	12 x groen flessenglas, 1 x flesbodem met zeer ruwe pontil				
BR-261-10.003PYP	BR-261-10.003	1	1	999	LS	1	PYP		2	3,4	2 x steel (1xmet versiering)	17	19	NTA	NTC
BR-261-10.003SC	BR-261-10.003	1	1	999	LS	1	SC		4	3	met kleine stukjes mossel schelp				
BR-261-10.003STN	BR-261-10.003	1	1	999	LS	1	STN		6	3,6	2xlei, 4 x lavasteen?				
BR-261-10.004BWM	BR-261-10.004	1	1	999	LS	1	BWM		6	383	"met rechthoekig donker rode baksteen L12x br4,57xd15cm, diverse gele en roze bakstrokjes"				
BR-261-10.004CER	BR-261-10.004	1	1	999	LS	1	CER		10	902	BR-261-10.004CER=BR-261-10.015CER AW3317 AW3316			NTB	NTB
BR-261-10.004FAU	BR-261-10.004	1	1	999	LS	1	FAU		6	133	1 x rib, 1 x dijbeen varken, haksporen, slachtafval				
BR-261-10.004GLS	BR-261-10.004	1	1	999	LS	1	GLS		17	2737	6 flesbodems, waarvan 1 met hoog opgestoken ziel, 2 fles halzen rest wandscherven, allen groen			NT	NT

bijlage 2: vondstenlijst (vervolg)

BR-261-10.004MTL	BR-261-10.004	1	1	999	LS	1	MTL	1	7	ijzer, roest, AFGESTOTEN			
BR-261-10.004STN	BR-261-10.004	1	1	999	LS	1	STN	1	1	lavasteen?			
BR-261-10.005CER	BR-261-10.005	1	1	999	LS	1	CER	1	496,1	"BR-261-10.005CER=BR-261-10.015CER AW3327			
BR-261-10.005GLS	BR-261-10.005	1	1	999	LS	1	GLS	4	1493	1scherf kwijtgeraakt tijdens vondstverwerking, 1 wandscherf en 2 bodems met deel flessenwand, beiden			NT NT
BR-261-10.005STN	BR-261-10.005	1	1	999	LS	1	STN	2	329,8	1xlei			
BR-261-10.006BWM	BR-261-10.006	1	1	999	LS	1	BWM	10	193	1 x mortel, 3 x fragm gele bakst, 4 x fragm roze bakst, 2 x fragm donkerrode bakst			
BR-261-10.006CER	BR-261-10.006	1	1	999	LS	1	CER	7	204,5	BR-261-10.006CER=BR-261-10.007CER			NTB NTC
BR-261-10.006FAU	BR-261-10.006	1	1	999	LS	1	FAU	3	27,1	1x rib slachtafval, 1 x met haksporen			
BR-261-10.006GLS	BR-261-10.006	1	1	999	LS	1	GLS	3	71,9	1 scherf is in tweeën gebroken dus 4 scherfen in zakje			
BR-261-10.006MTL	BR-261-10.006	1	1	999	LS	1	MTL	1	14,9	ijzer, spijker, slechte staat, AFGESTOTEN			
BR-261-10.006STN	BR-261-10.006	1	1	999	LS	1	STN	6	101,3	leisteen			
BR-261-10.007BWM	BR-261-10.007	1	1	999	LS	1	BWM	8	828	1xtegel L11,5x br11,5x di2,5cm, 2 x mortel, 3 x fragm grijze dakpan, 1 x fragm gele bakst, 1 x rode			
BR-261-10.007CER	BR-261-10.007	1	1	999	LS	1	CER	30	1333	BR-261-10.006CER=BR-261-10.007CER			NTB NTC
BR-261-10.007FAU	BR-261-10.007	1	1	999	LS	1	FAU	1	16				
BR-261-10.007GLS	BR-261-10.007	1	1	999	LS	1	GLS	17	1055	fragm groen flessenglas, 1 x halve wijnfles			NT NT
BR-261-10.007PYP	BR-261-10.007	1	1	999	LS	1	PYP	2	4	2 x steel	17	19	NTA NTC
BR-261-10.007STN	BR-261-10.007	1	1	999	LS	1	STN	8	193	7 x leisteen, 1 x onbekend			
BR-261-10.008BWM	BR-261-10.008	1	1	999	LS	1	BWM	7	847,9	1x roze/grijze bakst l 117x bt 1,67 x h 5,5, 1 x fragm grijze dakpan, 5 x fragm gele bakst			
BR-261-10.008CER	BR-261-10.008	1	1	999	LS	1	CER	10	170	BR-261-10.026CER=BR-261-10.008CER			NTB NTC
BR-261-10.008GLS	BR-261-10.008	1	1	999	LS	1	GLS	1	1,7	geel vensterglas			NT NT
BR-261-10.008PYP	BR-261-10.008	1	1	999	LS	1	PYP	2	5,1	2 x steel	17	19	NTA NTC
BR-261-10.008STN	BR-261-10.008	1	1	999	LS	1	STN	8	279,5	leisteen			
BR-261-10.009BWM	BR-261-10.009	1	1	999	LS	1	BWM	5	1491,5	"2x beton met grote kiezels? gele baksteen L16,5x br6,5x di3,5cm, 2 fragm roze bakst"			

bijlage 2: vondstenlijst (vervolg)

BR-261-10.009CER	BR-261-10.009	1	1	999	LS	1	CER	2	25,4				NTA	NTB
BR-261-10.009GLS	BR-261-10.009	1	1	999	LS	1	GLS	1	3,8	fragm donkergroen glas			NT	NT
BR-261-10.009STN	BR-261-10.009	1	1	999	LS	1	STN	1	4,1	leisteel				
BR-261-10.010HT	BR-261-10.010	1	1	2	PL	1	HT	1		niet te wegen, plank L136,5x br28x d6,5cm, aan 1 kant helemaal vlak, aangepunt; zijkanten 23cm ongel				
BR-261-10.011HT	BR-261-10.011	1	1	3	PL	1	HT	1	5885	plank L103x br17,5x d5cm aangepunt zeker 3 kanten (4de kant niet meer te zien) langste lengte 35cm,				
BR-261-10.012HT	BR-261-10.012	1	1	4	PAK	1	HT	1	8197	paal L80x br15,5x d13,5cm aangepunt aan 4 kanten langste lengte 51cm, ingepakt in plastic en vulnis				
BR-261-10.013CER	BR-261-10.013	1	1	5	PAK	1	CER	1	4				NTA	NTB
BR-261-10.013HT	BR-261-10.013	1	1	5	PAK	1	HT	2	263	Zxronnd paaltje L15,3 x doorsn 4,6cm aan 1 kant over hele lengte gekapt naar 4cm. L4,8 x doorsn 5cm d				
BR-261-10.014BWM	BR-261-10.014	1	1	6	GA	2	BWM	10	690	"2xtegel groen geglaazuurd L10,5x b10,5x d1,5cm"				
BR-261-10.014CER	BR-261-10.014	1	1	6	GA	2	CER	48	2124	BR-261-10.026CER=BR-261-10.014CER			NTB	NTC
BR-261-10.014FAU	BR-261-10.014	1	1	6	GA	2	FAU	12	175	verschillende ribben en pijpbeenderen, slachtafval				
BR-261-10.014GLS	BR-261-10.014	1	1	6	GA	2	GLS	23	598	1 scherf van helder vensterglas, rookkleur, 22 fragm van groen flessenglas			NT	NT
BR-261-10.014MTL	BR-261-10.014	1	1	6	GA	2	MTL	1	14	ijzer, spijker,slechte staat, AFGESTOTEN				
BR-261-10.014PYP	BR-261-10.014	1	1	6	GA	2	PYP	3	10	3 x steel	17	19	NTA	NTC
BR-261-10.014SC	BR-261-10.014	1	1	6	GA	2	SC	1	4	oesters				
BR-261-10.014STN	BR-261-10.014	1	1	6	GA	2	STN	5	43	1xverbrand, 2 x leisteel				
BR-261-10.015BWM	BR-261-10.015	1	1	6	GA	2	BWM	9	124,2					
BR-261-10.015CER	BR-261-10.015	1	1	6	GA	2	CER	46	2874,1	"BR-261-10.005CER=BR-261-10.015CER BR-261-10.004CER=BR-261-10.015CER AW3327 AW3317			NTB	NTC
BR-261-10.015FAU	BR-261-10.015	1	1	6	GA	2	FAU	2	35,5					
BR-261-10.015GLS	BR-261-10.015	1	1	6	GA	2	GLS	18	1638,1	onbekende scherf van helder glas, 1 flesbodem met tekst: HULSTKAMP&ZOOON. MOLYN, rest groene glazen ff			NT	NT
BR-261-10.015LEE	BR-261-10.015	1	1	6	GA	2	LEE	1	7,2	verkeerd behandeld is uitgedroogt en in 3en gebroken, gaat naar A1.08 Herman				

bijlage 2: vondstenlijst (vervolg)

BR-261-10.015MTL1	BR-261-10.015	1	1	6	GA	2	MTL	1	1	12,4	L60xdoorsnede 10mm, ijzer, nagel, AFGE-STOTEN					
BR-261-10.015MTL2	BR-261-10.015	1	1	6	GA	2	MTL	2	1	6,5	L40xdoorsnede 15mm, ijzer, spijker, AFGE-STOTEN				NTC	NTC
BR-261-10.015PYP	BR-261-10.015	1	1	6	GA	2	PYP		3	18,8	1xpijpekop met hielmerk E gekroond en als bijmerk gouda 2xsteel		1669	1898	NTB	NTC
BR-261-10.015STN	BR-261-10.015	1	1	6	GA	2	STN		8	38,9	3xlei steen , 4 x onbekend					
BR-261-10.015XXX	BR-261-10.015	1	1	6	GA	2	XXX		1	20,7	lijkt metaal/oer					
BR-261-10.016BWM	BR-261-10.016	1	1	6	GA	2	BWM		3	1938,1	2x gele baksteen L 16x br7x di3,5cm, 1 x grijze dakpan					
BR-261-10.016CER	BR-261-10.016	1	1	6	GA	2	CER		1	106,3					NTA	NTB
BR-261-10.017SC	BR-261-10.017	1	1	6	GA	2	SC		1	235,9	is niet gewassen te kwetsbaar, geseald, zwamenmossel/zoetwatermossel					
BR-261-10.018BWM	BR-261-10.018	1	1	6	GA	2	BWM		6	15	pleister, fragm rode bakst, kalkmortel					
BR-261-10.018CER	BR-261-10.018	1	1	6	GA	2	CER		66	2814	BR-261-10.026CER=BR-261-10.018CER AW3326 AW3314				NTB	NTC
BR-261-10.018FAU	BR-261-10.018	1	1	6	GA	2	FAU		4	93	1xlijkt gezaagd, dijbeen van varken, slachtafval					
BR-261-10.018GLS	BR-261-10.018	1	1	6	GA	2	GLS		3	82	groen flessenglas wand en bodemscherf				NT	NT
BR-261-10.018GLS1	BR-261-10.018	1	1	6	GA	2	GLS	1	1	217	GL0685, 1x helder kleurloos glas					
BR-261-10.018MTL	BR-261-10.018	1	1	6	GA	2	MTL		1	28	koper, muurhaak, MT8106		1600	1800	NTA	NTB
BR-261-10.018PYP	BR-261-10.018	1	1	6	GA	2	PYP		1	2	1 x steel		17	19	NTB	NTC
BR-261-10.018SC	BR-261-10.018	1	1	6	GA	2	SC		1	1	fragm witte kokkel (achtige) schelp					
BR-261-10.018STN	BR-261-10.018	1	1	6	GA	2	STN		3	109	2xleisteel					
BR-261-10.019BWM	BR-261-10.019	1	1	6	GA	2	BWM		8	507						
BR-261-10.019CER	BR-261-10.019	1	1	6	GA	2	CER		55	2408	AW3321				NTB	NTC
BR-261-10.019FAU	BR-261-10.019	1	1	6	GA	2	FAU		1	47						
BR-261-10.019GLS	BR-261-10.019	1	1	6	GA	2	GLS		1	257	GL0683, helder kleurloos glas, opschrift: LEA&PERRINS, WORCESTERSHIRE SAUCE				NT	NT
BR-261-10.019PYP	BR-261-10.019	1	1	6	GA	2	PYP		1	1	steel		17	19	NTA	NTC
BR-261-10.019SC	BR-261-10.019	1	1	6	GA	2	SC		4	71	oesters					
BR-261-10.019STN	BR-261-10.019	1	1	6	GA	2	STN		1	0,1	leisteel					

bijlage 2: vondstenlijst (vervolg)

BR-261-10.020BWM	BR-261-10.020	1	1	7	MR	1	BWM	2	3293,1	geel/roze baksteen L21xbr9,8xd15cm L20,5xbr9,5xd14,5cm				
BR-261-10.021BWM	BR-261-10.021	1	1	11	GT	2	BWM	3	3090,9	gele baksteen L15,5xbr8xd14cm L17xbr8,5xd14cm L19xbr8,5xd14cm				
BR-261-10.022ABM	BR-261-10.022	1	1	11	GT	1	ABM			1 liter gezeefd op 0,25mm zeef, staat te drogen in A0.09, restant is ingepakt in plastic-plastic en				
BR-261-10.022BWM	BR-261-10.022	1	1	11	GT	1	BWM	19	68	o.a. fragm rode + gele bakst, mortel en grijze dakpan				
BR-261-10.022CER	BR-261-10.022	1	1	11	GT	1	CER	9	48	Zeeffresidu, ABM		NTB	NTC	
BR-261-10.022GLS	BR-261-10.022	1	1	11	GT	1	GLS	20	26	o.a. fragm groen flessengla , 1 x kleurloos glas		NT	NT	
BR-261-10.022PYP	BR-261-10.022	1	1	11	GT	1	PYP	1	1	pijpensteel		NTB	NTB	
BR-261-10.022STN	BR-261-10.022	1	1	11	GT	1	STN	3	10	uit zeeffresidu abm, leisteen				
BR-261-10.023HT	BR-261-10.023	1	1	8	PAK	1	HT	1	950	paalije L34x br8,5x d9cm aangepunt aan 4 kanten langste lengte 22cm, punt aan 4 kanten van 2,5 tot 3				
BR-261-10.024HT	BR-261-10.024	1	1	9	PAK	1	HT	1	843	paalije L26,8x br9,5x d6,5cm aan 3 kanten aangepunt langste lengte 16cm, ingepakt in plastic en vuil				
BR-261-10.025CER	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	CER	4	189,1				NTA	NTB
BR-261-10.025STN1	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	1	4564,5	bewerkt onbekend bouwlement kalksteen				
BR-261-10.025STN10	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	10	675	bewerkt, bouwlement kalksteen				
BR-261-10.025STN11	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	11	572	afgebroken bewerkt onduidelijk bouwlement, zandsteen				
BR-261-10.025STN12	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	12	2939	onbekend bouwlement zandsteen Past aan BR-261-10.025STN6				
BR-261-10.025STN13	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	13	124	afgebroken bewerkt bouwlement zandsteen				
BR-261-10.025STN2	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	2	1979,5	bewerkt onduidelijk bouwlement, kalksteen				
BR-261-10.025STN3	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	3	12744	bewerkt onduidelijk bouwlement.36x br28x di5cm mogelijk kalksteen uit Avegnes (bekeken DB, MB)				
BR-261-10.025STN4	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	4	8426	bewerkt bentheimer zandsteen, mogelijk basement. Past aan BR-261-10.025STN8				
BR-261-10.025STN5	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	5	13535	bewerkt, onduidelijk bouwfragment. Kalksteen. 31 x 39 x 8 bekeken door MB en DB				

bijlage 2: vondstenlijst (vervolg)

BR-261-10.0255STN6	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	6	1	18169	"bewerkt L48,5x br28x di5,5cm onbekend bouwlement zandsteen Past aan BR-261-10.0255TNI2"						
BR-261-10.0255TNI7	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	7	1	6389	bewerkt kalkstenen onbekend bouwlement						
BR-261-10.0255TNI8	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	8	1	11324	bewerkt bentheimer zandsteen, mogelijk basement. Past aan BR-261-10.0255TNI4						
BR-261-10.0255TNI9	BR-261-10.025	1	1	6	GA	2	STN	9	1	3514	bewerkt bouwlement met dookgat waarin met lood een metalen kram kon worden geplaatst als verbinding						
BR-261-10.026BWM	BR-261-10.026	1	1	999	LS	1	BWM		4	1533	"tegels 3x koperoxide +loodglazuur L10,5x br10,5x di1,5cm, 1 x grijs L11,5x b11,5x d2,5cm"						
BR-261-10.026CER	BR-261-10.026	1	1	999	LS	1	CER		36	2282	BR-261-10.026CER=BR-261-10.008 / BR-261-10.018/ BR-261-10.014/ BR-261-10.002 AW3320 AW3318		NTB			NTC	
BR-261-10.026CER1	BR-261-10.026	1	1	999	LS	1	CER	1	1	76	zalfpot AW3308						
BR-261-10.026FAU	BR-261-10.026	1	1	999	LS	1	FAU		1	31	"1 x pijpbeen met haksporen slachtafval"						
BR-261-10.026GLS	BR-261-10.026	1	1	999	LS	1	GLS		1	322	GL.0728, 1x bodem, opgeboid groen glas van fles		NT			NT	
BR-261-10.026PYP	BR-261-10.026	1	1	999	LS	1	PYP		4	13	4 x steel		17	19	NTB	NTC	
BR-261-10.026STN	BR-261-10.026	1	1	999	LS	1	STN		1	0,1	lesteen						
BR-261-10.027BWM	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	BWM		2	0	1 x mortel, 1 x fragm roze/grijze bakst						
BR-261-10.027MNT1	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MNT	1	1	3,5	koper, oord Zeeland, MU236		1500	1700	NTA	NTB	
BR-261-10.027MNT2	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MNT	2	1	1,7	koper, 1/2 cent, Wl en Wll ongeveer 1850, MU235		1800	1900	NTC	NTC	
BR-261-10.027MTL1	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	1	1	163,9	met fragment bc, ijzer, spie, AFGESTOTEN				NTC	NTC	
BR-261-10.027MTL10	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	10	1	67,4	ijzer,fragment, AFGESTOTEN				NTC	NTC	
BR-261-10.027MTL11	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	11	1	5	lood, AFGESTOTEN				NTC	NTC	
BR-261-10.027MTL12	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	12	1	33,2	lood, MT8141				NTC	NTC	
BR-261-10.027MTL13	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	13	1	21,6	nikkel, AFGESTOTEN				NTC	NTC	
BR-261-10.027MTL14	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	14	1	4	koper, (angel) gesp binnenkant van schoen-gesp, MT8099		1600	1800	NTA	NTB	
BR-261-10.027MTL15	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	15	1	8,4	lood, accijns/ verzegellood, MT8107		1800	1900	NTB	NTC	
BR-261-10.027MTL16	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	16	1	29,9	lood, netverzwaringlood, MT8102		1600			LMEB	NTB

bijlage 2: vondstenlijst (vervolg)

BR-261-10.027MTL17	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	17	1	9,7	lood, musketkogel, MT8100			
BR-261-10.027MTL18	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	18	1	1,3	koper, nagel/ proen, MT8142			
BR-261-10.027MTL19	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	19	1	5,4	koper, nagel/ proen, MT8146			
BR-261-10.027MTL2	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	2	1	41,3	L88xdoorsnede20mm, ijzer, AFGESTOTEN		NTC	NTC
BR-261-10.027MTL20	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	20	1	22,9	lood, afval, MT8140			
BR-261-10.027MTL21	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	21	1	8,9	lood, fragment van ?? niet te achter halen, AFGESTOTEN			
BR-261-10.027MTL22	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	22	1	32,4	lood, AFGESTOTEN		NTC	NTC
BR-261-10.027MTL23	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	23	1	22,1	ijzer, fragment afval, AFGESTOTEN		NTC	NTC
BR-261-10.027MTL24	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	24	1	0,4	koper, fragment, AFGESTOTEN			
BR-261-10.027MTL25	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	25	1	8,2	koper, AFGESTOTEN		NTC	NTC
BR-261-10.027MTL26	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	26	1	2,2	koper, proen/ nagel, MT8144			
BR-261-10.027MTL27	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	27	1	1,5	koper, nagel/ proen, MT8145			
BR-261-10.027MTL28	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	28	1	1,2	koper, nagel/ proen, MT8147			
BR-261-10.027MTL29	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	29	1	1,8	koper, ringetje van ?? niet te determineren, AFGESTOTEN			
BR-261-10.027MTL3	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	3	1	11,9	ijzer, AFGESTOTEN		NTC	NTC
BR-261-10.027MTL30	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	30	1	0,4	aluminium, AFGESTOTEN		NTC	NTC
BR-261-10.027MTL31	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	31	1	9,3	L105xdoorsnede4mm, koper, steel getorst, functie onbekend, advies detamineren, MT8097			
BR-261-10.027MTL32	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	32	1	66,9	L82xdoorsnede20mm, ijzer, fragment, AFGESTOTEN			
BR-261-10.027MTL33	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	33	1	4,6	lood, AFGESTOTEN		NTC	NTC
BR-261-10.027MTL34	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	34	1	32,7	lood, AFGESTOTEN		NTC	NTC
BR-261-10.027MTL35	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	35	1	14,5	lood, AFGESTOTEN		NTC	NTC
BR-261-10.027MTL36	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	36	1	7,6	lood, afval, AFGESTOTEN			
BR-261-10.027MTL37	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	37	1	2,4	lood, afval, AFGESTOTEN		NTC	NTC
BR-261-10.027MTL38	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	38	1	19	raamlood, MT8126			
BR-261-10.027MTL39	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	39	1	12,9	raamlood, MT8127			

bijlage 2: vondstenlijst (vervolg)

BR-261-10.027MTL4	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	4	1	23,4	lood, AFGESTOTEN			NTC
BR-261-10.027MTL40	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	40	1	1,1	koper, afval,, AFGESTOTEN			
BR-261-10.027MTL41	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	41	1	5,5	ijzer, AFGESTOTEN			NTC
BR-261-10.027MTL42	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	42	1	3,1	raamlood, MT8128			
BR-261-10.027MTL43	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	43	1	11,8	lood, afval, AFGESTOTEN			
BR-261-10.027MTL44	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	44	1	8	lood, AFGESTOTEN			NTC
BR-261-10.027MTL45	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	45	1	8	ijzer, fragment spijker, AFGESTOTEN			
BR-261-10.027MTL5	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	5	1	411,5	ijzer, functie onbekend, advies nader bekijken J. Kempkens/A. Koster, MT8108			
BR-261-10.027MTL6	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	6	1	165,6	ijzer, functie onbekend/ scharnier/ kistbeslag, advies nakijken J. Kempkens, MT8109			
BR-261-10.027MTL7	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	7	1	8,5	koper, AFGESTOTEN			NTC
BR-261-10.027MTL8	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	8	1	26,2	L107x825xD10mm, koper, fragm snuitschaar, 16de-19de eeuw, nazoeken literatuur, MT8098	1500	1900	NT
BR-261-10.027MTL9	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	MTL	9	1	15,5	zink, AFGESTOTEN			NTC
BR-261-10.027PYP	BR-261-10.027	1	1	999	LS	1	PYP		1	14,6	pijpekop E? gekroond, hielmerk niet helemaal leesbaar	17	19	NTA
BR-261-10.028BWM	BR-261-10.028	2	1	6	GA	2	BWM		10	454,4	1 x grijze dakpan, 5 x licht roze bakstfragm			
BR-261-10.028CER	BR-261-10.028	2	1	6	GA	2	CER		28	1757				NTA
BR-261-10.028GLS	BR-261-10.028	2	1	6	GA	2	GLS		1	198,5	ziel van groene wijnfles			NT
BR-261-10.028MTL	BR-261-10.028	2	1	6	GA	2	MTL		1	128,4	ijzer, nagel, >1700, conserveeren?, MT8129			NTB
BR-261-10.028PYP	BR-261-10.028	2	1	6	GA	2	PYP		1	4,9	1 x steel	17	19	NTA
BR-261-10.028STN	BR-261-10.028	2	1	6	GA	2	STN		2	549,6	1xlei, 1 x grijze kalkachtige steen			
BR-261-10.029BWM	BR-261-10.029	2	1	6	GA	2	BWM		3	123,7	fragm grijze dakpan			
BR-261-10.029CER	BR-261-10.029	2	1	6	GA	2	CER		7	395,8				NTB
BR-261-10.029FAU	BR-261-10.029	2	1	6	GA	2	FAU		3	40,5	1xverbrand? 1 x rib			
BR-261-10.029GLS	BR-261-10.029	2	1	6	GA	2	GLS		4	72,1	hals bruin fles, sterk verweerd, wandscher-ven fles groen			
BR-261-10.029STN	BR-261-10.029	2	1	6	GA	2	STN		11	335,4	leisteen, 1 x daklei met spijkergaten, L ? x B 15,5 x H 5,6			

bijlage 2: vondstenlijst (vervolg)

BR-261-10.030BWM	BR-261-10.030	2	1	6	GA	2	BWM	2	116,4	1 x fragm tegel met koperoxide +loodglazuur dikte 1,7 cm, 1 x fragm gelige bakst								
BR-261-10.030CER	BR-261-10.030	2	1	6	GA	2	CER	11	344	AW3325 AW3313 AW3309							NTB	NTC
BR-261-10.030GLS	BR-261-10.030	2	1	6	GA	2	GLS	4	168,3	2 wand en 1 bodemscherf groen flessenglas, 1 x kleurloos vensterglas							NT	NT
BR-261-10.030PYP	BR-261-10.030	2	1	6	GA	2	PYP	4	17,6	1xpijpekop hielmerk slecht leesbaar W bovenaan onderaan twee ij. met radering langs de rand	17	19					NTA	NTC
BR-261-10.030SC	BR-261-10.030	2	1	6	GA	2	SC	3	70,1	oesters								
BR-261-10.030STN	BR-261-10.030	2	1	6	GA	2	STN	1	0,4	leisteen								
BR-261-10.031BWM	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	BWM	15	1057,2	8 x fragm zelfde industrieel vervaardigde tegel, met tulp in hoek en vierkant in relief, groene glaz								
BR-261-10.031CER	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	CER	10	67,8	AW3311 AW3310								
BR-261-10.031CER1	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	CER	1	223,2	compleet schaalte binnenkant geclazuurd met metaalfragment eraanvast gekoekt AW3312								
BR-261-10.031ECO	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	ECO	1	0,7	kurk								
BR-261-10.031GLS	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	GLS	6	77,1	3 x fragm kleurloos vensterglas met geëiste figuratie, 1x ronde bodem, 2 scherven fles met 8 facette							NT	NT
BR-261-10.031GLS1	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	GLS	1	51,5	GL0690, medicijnflesje 75 ml, helder glas							NT	NT
BR-261-10.031GLS2	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	GLS	2	324	GL0686, groen glas, fles compleet							NT	NT
BR-261-10.031GLS3	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	GLS	3	112,3	GL0681, medicijnfles, 200 ml, helder kleurloos glas							NT	NT
BR-261-10.031GLS4	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	GLS	4	368,4	GL0682, 1 x fles helder glas met wijde opening, gegolfd oppervlak							NT	NT
BR-261-10.031GLS5	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	GLS	5	174,8	GL0689, helder kleurloos glas, 8 facetten, met sponsje, waarschijnlijk voor schoensmeer							NT	NT
BR-261-10.031GLS6	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	GLS	6	665	GL0687, helder kleurloos glas, 8 facetten							NT	NT
BR-261-10.031GLS7	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	GLS	7	361,7	GL0684, 1 x helder kleurloos glas, fles							NT	NT
BR-261-10.031GLS8	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	GLS	8	62,1	GL0691, schoensmeerpotje? met schroefrand, helder glas							NT	NT
BR-261-10.031MTL1	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	MTL	1	90,1	ijzer, spij van ?, AFGESTOTEN							NTC	NTC
BR-261-10.031MTL2	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	MTL	2	1993	ijzer, pan, niet conserveren, AFGESTOTEN							NTB	NTC

bijlage 2: vondstenlijst (vervolg)

BR-261-10.031STN	BR-261-10.031	2	1	999	LS	1	STN	1	0	leisteen				
BR-261-10.032BWM	BR-261-10.032	2	1	6	GA	2	BWM	4	337,3	1 x fragm grize dakpan, 1 x fragm tegel ongeglazuurd maar wel beide zijden een verschillend profiel				
BR-261-10.032CER	BR-261-10.032	2	1	6	GA	2	CER	3	177				NTA	NTB
BR-261-10.032FAU	BR-261-10.032	2	1	6	GA	2	FAU	9	317,9	o.a. fragm schouderblad rond				
BR-261-10.032GLS	BR-261-10.032	2	1	6	GA	2	GLS	7	494,4	GL0727, 1 x fragm groene fles; ziel, onregelmatig gevormd, stam van kelkglas, vensterglas, groen fle	18	19	NT	NT
BR-261-10.032MTL1	BR-261-10.032	2	1	6	GA	2	MTL	1	3,5	lood, recent, MT8149				NTC
BR-261-10.032MTL2	BR-261-10.032	2	1	6	GA	2	MTL	2	11,9	L65xdoorsnede14mm, ijzer, spijker, AFGESTOTEN				NTC
BR-261-10.032MTL3	BR-261-10.032	2	1	6	GA	2	MTL	3	20,3	met bc L62x doorsnede10mm, ijzer, spijker, AFGESTOTEN				NTC
BR-261-10.032MTL4	BR-261-10.032	2	1	6	GA	2	MTL	4	7,4	lood, recent, MT8150				NTC
BR-261-10.032STN	BR-261-10.032	2	1	6	GA	2	STN	3	201,4	2xleisteen, 1 x steenkool				
BR-261-10.033BWM	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	BWM	1	13	1 x fragm wandtegel met blauwe glazuur				
BR-261-10.033FAU	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	FAU	1	0,8	fragm rib				
BR-261-10.033MNT1	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MNT	1	3,9	VERVALLEN is metaal				
BR-261-10.033MNT2	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MNT	2	1,6	koper, 1/2 cent Wl en Wll ongeveer 1850, MU250	1800	1900	NTC	NTC
BR-261-10.033MTL1	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	1	10,6	zink/ nikkel, tandwiel?, AFGESTOTEN				NTC
BR-261-10.033MTL10	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	10	89,5	lood, MT8133				NTC
BR-261-10.033MTL11	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	11	578,2	ijzer, AFGESTOTEN				NTC
BR-261-10.033MTL12	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	12	20,3	lood, netverzwaringslood, MT8101	1600			LMEB
BR-261-10.033MTL13	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	13	123,4	lood, AFGESTOTEN				NTC
BR-261-10.033MTL14	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	14	7,3	zink, AFGESTOTEN				NTC
BR-261-10.033MTL15	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	15	839,2	lood, afval, MT8134				
BR-261-10.033MTL16	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	16	30,3	lood, afval, AFGESTOTEN				
BR-261-10.033MTL17	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	17	21,1	lood, AFGESTOTEN				NTC
BR-261-10.033MTL18	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	18	10,7	lood, AFGESTOTEN				NTC

bijlage 2: vondstenlijst (vervolg)

BR-261-10.033MTL19	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	19	1	8,3	lood, MT8135			NTC
BR-261-10.033MTL2	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	2	1	16,1	koper, raampen, MT8105	1700	1900	NTB
BR-261-10.033MTL20	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	20	1	4,6	lood, AFGESTOTEN			NTC
BR-261-10.033MTL21	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	21	1	2,9	koper, deksel/ knoop, MT8148	1700	1900	NTC
BR-261-10.033MTL3	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	3	1	22,4	koper, raamknop o.i.d., AFGESTOTEN	1880	1930	NTC
BR-261-10.033MTL4	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	4	1	3	koper, huls, MT8143	1950	1960	NTC
BR-261-10.033MTL5	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	5	1	18,4	lood, vlees/lood, MT8103	1800	1900	NTB
BR-261-10.033MTL6	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	6	1	2	alluminium, AFGESTOTEN			NTC
BR-261-10.033MTL7	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	7	1	10	lood, glas in lood, MT8130			NTC
BR-261-10.033MTL8	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	8	1	216,7	ijzer, fragment van put/ kelderraam, AFGESTOTEN			NTC
BR-261-10.033MTL9	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	MTL	9	1	198,6	ijzer, nagel doods-kist, omstreeks 1880-1920, niet conserveren, MT8132			NTC
BR-261-10.033STN	BR-261-10.033	2	1	999	LS	1	STN		2	8,5				
BR-261-10.034BWM	BR-261-10.034	2	1	999	LS	1	BWM		3	390,3	3 x fragm zelfde industrieel vervaardigde tegel, met tulp in hoek en vierkant in relief, groene glaz			
BR-261-10.034CER	BR-261-10.034	2	1	999	LS	1	CER		9	306,6	scherven zijn tijdens vondstverwerking zoek geraakt??			
BR-261-10.035BWM	BR-261-10.035	2	1	999	LS	1	BWM		10	4,2	6 x fragm roze bakst, 4 x mortel			
BR-261-10.035CER	BR-261-10.035	2	1	999	LS	1	CER		4	254				
BR-261-10.035GLS	BR-261-10.035	2	1	999	LS	1	GLS		2	129,9	GL0729, 1 fleshals van groen glas, 1 x kleurloos vensterglas	18	18	NTB
BR-261-10.036MTL1	BR-261-10.036	2	1	999	LS	1	MTL	1	1	26,7	koper, raampen, MT8104	1700	1900	NTB
BR-261-10.036MTL2	BR-261-10.036	2	1	999	LS	1	MTL	2	1	113,7	uitgeleend JK			
BR-261-10.037BWM	BR-261-10.037	2	1	999	LS	1	BWM		5	5	alkmortel + bakstfragm			
BR-261-10.037CER	BR-261-10.037	2	1	999	LS	1	CER		17	696	1x mogelijk bc? AW3323 AW3319 AW3315			NTB
BR-261-10.037GLS	BR-261-10.037	2	1	999	LS	1	GLS		6	211,5	2 fleshalzen + 2 x kleurloos vensterglas			NT
BR-261-10.037MTL	BR-261-10.037	2	1	999	LS	1	MTL		1	38,2	lood/ijzer, daklood met spijker, MT8138			
BR-261-10.037STN	BR-261-10.037	2	1	999	LS	1	STN		1	8,7	leisteen			

bijlage 2: vondstenlijst (vervolg)

BR-261-10.038BWM	BR-261-10.038	2	1	12	MR	1	BWM	2	2063,3	"gele baksteen met mortel L16x br8,5x dj3,5cm L16,5x br7,5x dj3,8cm"				
BR-261-10.039BWM	BR-261-10.039	2	1	6	GA	2	BWM	1	16,2	1 x fragm rode plavuiss				
BR-261-10.039CER	BR-261-10.039	2	1	6	GA	2	CER	2	121,8				NTA	NTB
BR-261-10.039MTL1	BR-261-10.039	2	1	6	GA	2	MTL	1	2,8	koper, plaatje met gaten, functie onbekend, fragment, MT18139				
BR-261-10.039MTL2	BR-261-10.039	2	1	6	GA	2	MTL	2	7,6	L37xdoorsnede15mm, ijzer, fragment spijker, AFGESTOTEN				
BR-261-10.039MTL3	BR-261-10.039	2	1	6	GA	2	MTL	3	34,9	lood, afval, MT18136				
BR-261-10.039MTL4	BR-261-10.039	2	1	6	GA	2	MTL	4	108	ijzer, AFGESTOTEN			NTC	NTC
BR-261-10.039MTL5	BR-261-10.039	2	1	6	GA	2	MTL	5	22,8	lood, MT18131			NTC	NTC
BR-261-10.039MTL6	BR-261-10.039	2	1	6	GA	2	MTL	6	7,9	L40xdoorsnede12mm, ijzer, spijker fragment, AFGESTOTEN			NTC	NTC
BR-261-10.040STN	BR-261-10.040	2	1	16	ST	1	STN	1	13288	"bewerkt onbekend kalkstenen bouwlement aan één zijde kalkmortel aan één zijde pleisterlaag L53,5x"				
BR-261-10.041BWM	BR-261-10.041	2	1	19	STCO	1	BWM	2	4951,5	"donker rode + oranje baksteen L23,5x br10x dj5,5cm L24x br11x dj4,5cm"				
BR-261-10.042BWM	BR-261-10.042	2	1	20	STCO	1	BWM	2	3334,3	"baksteen L19,5x br10x dj4,5cm L22x br10,5x dj4,5cm"				
BR-261-10.043BWM	BR-261-10.043	2	1	22	STCO	1	BWM	4	2082	"(halve?) rode baksteen L107x br11x dj5,5cm L97x br10x dj5,5cm L127x br10,5x dj5cm L12,57x br11,5"				
BR-261-10.044BWM	BR-261-10.044	2	1	23	WA	1	BWM	2	1856,2	"geel/roze baksteen L16x br8x dj3,5cm L15,5x br8x dj3,5cm"				
BR-261-10.045BWM	BR-261-10.045	2	1	24	STCO	1	BWM	3	3498,9	"(halve?) rode baksteen L137x br11,5x dj5cm L137x br11x dj5,5cm L157x br12x dj4,5cm"				
BR-261-10.046STN1	BR-261-10.046	2	1	25	ST	1	STN	1	5551	"bewerkt kalkstenen onbekend bouwlement met aan één zijde frijnslag L23x br14x dj10cm"				

bijlage 2: vondstenlijst (vervolg)

BR-261-10.046STN2	BR-261-10.046	2	1	25	ST	1	STN	2	1	4093	bewerkt L25x br8x di9cm, onderdeel van kozijn, kalksteen en afgewerkt met fijnslag	1808	1808	NTB	NTB
BR-261-10.047BWM	BR-261-10.047	2	1	13	MR	4	BWM		2	4834,4	"baksteen L24x br10,5x di5cm L24,5x br11,5x di5cm"				
BR-261-10.048BWM	BR-261-10.048	2	1	13	MR	1	BWM		3	4569	"baksteen met mortel L19,5x br10x di5cm L23x br10,5x di5cm L21x br11x di5cm"				
BR-261-10.049MNT	BR-261-10.049	2	1	999	LS	1	MNT		1	2,6	koper, duidt 1/16 stuiver india Batavia, MU368	1808	1808	NTB	NTB
BR-261-10.049MTL	BR-261-10.049	2	1	999	LS	1	MTL		1	1,7	koper, deksel/ knoop, AFGESTOTEN			NTC	NTC
BR-261-10.049MTL1	BR-261-10.049	2	1	999	LS	1	MTL	1	1	21,1	ijzer, gesp?, nader bekijken, conserveren door J.kempkens, MT8137				
BR-261-10.049MTL2	BR-261-10.049	2	1	999	LS	1	MTL	2	1	4,5	L857x811xD11mm, koper, afval, AFGESTOTEN				
BR-261-10.049MTL3	BR-261-10.049	2	1	999	LS	1	MTL	3	1	35,4	L50x829xD5mm, ijzer, afval, AFGESTOTEN				
BR-261-10.049MTL4	BR-261-10.049	2	1	999	LS	1	MTL	4	1	23,3	uitgeleend JK				
BR-261-10.049MTL5	BR-261-10.049	2	1	999	LS	1	MTL	5	1	10,8	L32x815xD12mm, koper, fragm pijpenwroeter, MT8096	1800	1900	NTB	NTC
BR-261-10.049MTL6	BR-261-10.049	2	1	999	LS	1	MTL	6	1	5,2	L49x89xD1mm, lood, AFGESTOTEN			NTC	NTC
BR-261-10.049MTL7	BR-261-10.049	2	1	999	LS	1	MTL	7	1	0,6	L20B12xD1mm, koper, fragment, AFGESTOTEN			NTC	NTC
BR-261-10.049PYP	BR-261-10.049	2	1	999	LS	1	PYP		1	6	pijpekop met ald hielmerk een driemaster, vervaardigd in Gouda door Jan Claasz Bos	1650	1706	NTB	NTB
									1191	224461,9					

bijlage 3: aardewerk inventarisatielijst

vondst nr	wp nr	spoor nr	spooroord	vulling nr	betrouwbaarheid	datering	periode_begin	periode_eind	vondstcategorie	baksel	aantal	gewicht	wand	rand	bodem	opmerking
BR-261-10.013CER	1	005	paalgat met paalkuil: grondspoor	1	Te weinig materiaal		NTA	NTB	CER	Steen-goed plus	1	4	1			mae 1, in- + uitwendig mangaanoxide + zoutglazuur
BR-261-10.014CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	17-19	NTB	NTB	CER	Steen-goed plus	3	86	2	1		mae 2, fragm van kan, 1 x met uitwendig blauwe versiering
BR-261-10.014CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	18-20a	NTB	NTC	CER	Witbak-kend AW	3	60	1	2		mae 3, 2 x vergiet, 1 x deksel
BR-261-10.014CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	18B-19	NTB	NTC	CER	Poiselein euro	1	4		1		mae 1, fragm kom beide zijden blauwe versiering
BR-261-10.014CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	17-18	NTA	NTB	CER	Fayence	2	22		1	1	mae 1, fragm kan
BR-261-10.014CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	19	NTB	NTC	CER	Industrieel	1	10		1		mae 1, fragm bord beide zijden wit
BR-261-10.014CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	17-19	NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	40	1974	22	14	4	mae 10, o.a. fragm van bakpan, pispot, kom, bord en pispot enkele met silbers
BR-261-10.015CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	18-19	NTB	NTB	CER	Roodbak-kend AW	13	1028	9	1	4	mae 1 AW3317, kom met ribbels op schouder beide zijden loodglazuur,gerestaureerd
BR-261-10.015CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	19	NTB	NTC	CER	Industrieel	1	14	1			mae 1, fragm bord beide zijden wit
BR-261-10.015CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	17-18	NTA	NTB	CER	Fayence	4	26	1	2	1	mae 2, fragm borden met inwendig blauwe beschikbering, bloemmotief
BR-261-10.015CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	17-19	NTB	NTB	CER	Steen-goed plus	10	330	9		1	mae 5, o.a. fragm van zuurkoolpot, mineraalwaterkruik, pul en kannen
BR-261-10.015CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	20	1462	7	10	1	mae 10, o.a. fragm borden, kommen, teilen allen met loodglazuur + 2 x silbersie
BR-261-10.016CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	1	106			1	mae 1, fragm bakpan, beide zijden loodglazuur, onderkant beriet
BR-261-10.018CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	17-19	NTA	NTB	CER	Steen-goed plus	5	166	4	1		mae 5, 1 x mineraalwaterkruik, 1 x wekpot, 2 x kan (1 x frechen 1 x westerwald)
BR-261-10.018CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar		NTB	NTB	CER	Roodbak-kend AW	7		2	5		mae 1 AW 3314, bord inwendig loodglazuur
BR-261-10.018CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	17	NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	6	716	2	2	2	mae 1 AW3326, grote grape met platte bodem horizontale worstoren onderaan

bijlage 3: aardewerk inventarisatielijst (vervolg)

BR-261-10.018CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	19	NTB	NTC	CER	Industrieel	2	62	2	2	mae 2, 1 x bord, 1 x pispot	
BR-261-10.018CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	37	1638	22	11	4	mae 13, o.a. fragm van bord, grape, bakpan, kom. Enkele met silbverstering
BR-261-10.018CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	18-19	NTB	NTB	CER	Witbak-kend AW	5	106	2	3	3	mae 2, 1 x vergiet met bruine strepen op rand, 1 x kan met buitenzi koperoxide
BR-261-10.019CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	1550-1600	NTA	NTA	CER	Steen-goed plus	1					mae 1 AW 332 1, fragm wapenkruik raeren
BR-261-10.019CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	19	NTB	NTC	CER	Industrieel	1	52		1	1	mae 1, fragm kop beide zijden wit
BR-261-10.019CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	54	2338	37	15	2	mae 15, o.a. fragm bord, kom, grape deksel, met silb- vers, met engobe (Tegels aw)
BR-261-10.019CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar	18-19	NTB	NTB	CER	Witbak-kend AW	1	10		1	1	mae 1, deksel buitenzijde koperoxide + loodglazuur
BR-261-10.025CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Steen-goed plus	1	68	1			mae 1, fragm kan langer-wehe?
BR-261-10.025CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	3	120	1	1	1	mae 1, o.a. fragm deksel, + bodem met standvin, lood-glazuur
BR-261-10.028CER	2	006	gracht	2	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	20	1757	13	5	2	mae 5, o.a. fragm vergiet, grape, pispot, kom met koperoxide
BR-261-10.029CER	2	006	gracht	2	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	3	190	3			mae 3, 2 x kom, 1 x bord
BR-261-10.029CER	2	006	gracht	2	Betrouwbaar	19	NTB	NTC	CER	Steen-goed plus	4	204	3	1		mae 3, o.a. mineraalwaterkruik, kan 1 x met blauwe versiering
BR-261-10.030CER	2	006	gracht	2	Betrouwbaar	18B-19	NTB	NTC	CER	Porselein euro	1	58		1	1	mae 1 AW3309, bord + inw blauwe bloemenversiering met golftrand
BR-261-10.030CER	2	006	gracht	2	Betrouwbaar	18	NTB	NTB	CER	Steen-goed plus	2	136	2			mae 1, fragm westervald kan met buitenzijde blauwe (geometrische) versiering
BR-261-10.030CER	2	006	gracht	1	Betrouwbaar	18-19	NTB	NTC	CER	Porselein euro	2		1	1	1	mae 1 AW 3313, kop met inwendig blauwe bloemen-versiering
BR-261-10.030CER	2	006	gracht	2	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	11	352	9	2	2	mae 7, 2 x bord, 1 x bakpan, 3 x grape
BR-261-10.030CER	2	006	gracht	2	Betrouwbaar	18B-19	NTB	NTC	CER	Porselein euro	3	26	2	1	1	mae 2, 1 x kopje, 1 x suikerpot, beide + blauwe bloemenmotief op buitenzijde

bijlage 3: aardewerk inventarisatielijst (vervolg)

BR-261-10.030CER	2	006	gracht	1	Betrouwbaar	18-19	NTB	NTC	CER	Porselein euro	2		2		2	mae 1 AW 3325, schotel met inwendig blauwe bloemenversiering
BR-261-10.032CER	2	006	gracht	2	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	3	177	2	1	1	mae 2, 1 x pootje van grape, 1 x verticaal oor van grape
BR-261-10.039CER	1	006	gracht	2	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	2	122	2			mae 2, 1 x deksel met mangaanoxide +loodglazuur
BR-261-10.022CER	1	011	goot	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	6	44	4	2		mae 4, o.a fragm deksel (legels aw), fragm bord
BR-261-10.022CER	1	011	goot	1	Betrouwbaar		NTB	NTC	CER	Industrieel	2	2	2			mae 1, fragm kop beide zijden wit
BR-261-10.022CER	1	011	goot	1	Betrouwbaar		NTB	NTB	CER	Witbak-kend AW	1	1	1			mae 1 met koperoxide
BR-261-10.002CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	19	NTB	NTC	CER	Industrieel	6	100	2	4		mae 3, o.a. borden en saus-kom beiden volledig wit
BR-261-10.002CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Steen-goed plus	5	122	4	1		mae 4, o.a. kan raeren met applique, beker + mangaan + kobalt
BR-261-10.002CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTB	NTB	CER	Witbak-kend AW	2	6	2			mae 1, inw geel, uitw koperoxide
BR-261-10.002CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	18B-19	NTB	NTC	CER	Porselein euro	1	1	1			mae 1, fragm kopje met buitenzijde blauwe bloemenversiering
BR-261-10.002CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	17-18	NTA	NTB	CER	Fayence	3	22	2	1		mae 2, fragm bord geen versiering
BR-261-10.002CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	54	2340	38	14	2	mae 14, o.a. fragm vergiet, bord, pispot, grape. enkele + koperoxide + silbersi
BR-261-10.002CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	16-17A	NTA	NTA	CER	Majolica	1		1			mae 1 AW 3322, fragm bord met inw blauwe en gele versiering
BR-261-10.002CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	16-17A	NTA	NTA	CER	Majolica	10	50	7	3		mae 3, 1 x zelfpot +blauwe + paarse vers(antwerp), 2 x bord inw blauw versiering
BR-261-10.003CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	7	943	2	5		mae 3, 1 x grape, 1 x melkteil, 1 x bord
BR-261-10.003CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTB	NTB	CER	Witbak-kend AW	1	10	1			verticaal gegolft lintoor met koperoxide + loodglazuur
BR-261-10.003CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	18d-19	NTB	NTC	CER	Industrieel	1	54	1	1		mae 1 AW3324, pearlware schotelje
BR-261-10.004CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	5	654	3	1	1	mae 5, 1 x grape, 1 x bakpan

bijlage 3: aardewerk inventarisatielijst (vervolg)

BR-261-10.004CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	18-19	NTB	NTB	CER	Roodbak-kend AW	2	70	1	1	mae 1 AW3316, fragm. pot met standvlak buitenzijde mangaanoxide + loodglazuur	
BR-261-10.005CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	18-19	NTB	NTC	CER	Steen-goed plus	1	496	1	1	mae 1 AW 3327, zuurkoolpot met engobe +zoutglazuur	
BR-261-10.006CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	6	204	4	2	mae 3, 1 x bord, 1 x grape	
BR-261-10.006CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	19	NTB	NTC	CER	Steen-goed plus	1	1	1		mae 1 fragm mineraalwaterkruik	
BR-261-10.007CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTB	NTB	CER	Witbak-kend AW	1	12	1	1	mae 1, 1 x kom met knopvormig oor	
BR-261-10.007CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	17-18	NTA	NTB	CER	Fayence	1	2	1	1	mae 1, fragm bord beide zijden wit	
BR-261-10.007CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	19	NTB	NTC	CER	Industrieel	2	14	2	2	mae 2, 2 x fragm bord 1 x met inw bruin drukdecor	
BR-261-10.007CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Steen-goed plus	10	646	8	1	1	mae 3, 1 x mineraalwaterkruik, 1 x kan raeren, 1 x kan westerwald +medaillons
BR-261-10.007CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	19	824	11	8		mae 6, fragm bord, grape, kom en bakpan, 1 x silbversiering
BR-261-10.008CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	16-17A	NTA	NTA	CER	Majolica	2					mae 1 AW 3320, fragm scho-tel met inw blauwe versiering
BR-261-10.008CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	19	NTB	NTC	CER	Industrieel	1	1	1			mae 1, fragm bord beide zijden wit
BR-261-10.008CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	9	168	6	2		mae 6, o.a. fragm bord en bloempot 1 x silbversiering
BR-261-10.009CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	2	25	2			mae 2, +loodglazuur
BR-261-10.026CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	18-19	NTB	NTB	CER	Witbak-kend AW	2	6	2			mae 1, uitwendig koperoxide +loodglazuur
BR-261-10.026CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	17-18	NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW						mae 1 AW 3327, bloempot groot
BR-261-10.026CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	21	1428	7	12	2	mae 9, o.a. fragm melkteil, vergiet, bord, schotel en kom, silbvers, koperoxide
BR-261-10.026CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	16-17A	NTA	NTA	CER	Majolica	1	4	1			mae 1, inw met blauwe versiering
BR-261-10.026CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	19	NTB	NTC	CER	Industrieel	1	10	1			mae 1, fragm kom beide zijden wit

bijlage 3: aardewerk inventarisatielijst (vervolg)

BR-261-10.026CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	17-18	NTA	NTB	CER	Fayence	1	18	1	1	mae 1, inw blauwe versiering bord
BR-261-10.026CER	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Steen-goed plus	5	108	4	1	mae 4, o.a. fragm kan bruin, grijs. Fragm beker met paarse glazuur
BR-261-10.026CER1	1	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	17-18	NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	1	1757		1	mae 1 AW 3308, zaifpotje inwendig loodglazuur, uitwendig spaarzaam loodglazuur
BR-261-10.031CER	2	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	18-19	NTB	NTC	CER	Porselein euro	1			1	mae 1 AW 3310, schotel met inwendig blauwe bloemenversiering
BR-261-10.031CER	2	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	18-19	NTB	NTC	CER	Porselein euro	6		3	3	mae 1 AW 3311, schotel met inwendig blauwe bloemenversiering
BR-261-10.035CER	2	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	18-20	NTB	NTC	CER	Roodbak-kend AW	1	223		1	mae 1 AW 3312, voederbakje inw loodglazuur
BR-261-10.037CER	2	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	1550-1600	NTA	NTA	CER	Steen-goed plus	4	254			mae 1, fragm drie-oren-kan uit Langerwehe
BR-261-10.037CER	2	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Steen-goed plus	1	32	1		mae 1, fragm steengoed met applique raeren, zon+ windroos + tekst en nrs
BR-261-10.037CER	2	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	1575-1625	NTA	NTA	CER	Steen-goed min					mae 1 AW 3319, snelle met afbeelding van Adam en Eva
BR-261-10.037CER	2	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	16-18	NTA	NTB	CER	Steen-goed plus	2	140	2		mae 1 AW3323, fragm kan met ijzerengobe+zoutglazuur
BR-261-10.037CER	2	999	stortvondst	1	Betrouwbaar		NTA	NTB	CER	Roodbak-kend AW	11	1158	7	3	mae 8, o.a. fragm vergiet, kom met koperoxide inw, grape en bakpan
BR-261-10.037CER	2	999	stortvondst	1	Betrouwbaar	17-19	NTA	NTC	CER	Steen-goed plus	2	696		2	mae 1 AW3315, pre industr bord met zoutglaz + reliefer-siering buitenk

bijlage 4: glasinventarisatielijst

vondst nr	spoor nr	spoorraad	vulling nr	werkput nr	be-trouw-baarheid	datering	periode	glasnum-mer	fles	kelkglas	medi-cijnfles	onbekend	pot	opmerkingen
BR-261-10.002GLS1	999	LS	1	1			NT	GL0688						donker groen, hoog opgestoken ziel
BR-261-10.002GLS2	999	LS	1	1			NT		5					
BR-261-10.003GLS	999	LS	1	1			NT		13					flesbodem met zeer ruwe pontil
BR-261-10.004GLS	999	LS	1	1			NT		17					6 flesbodems, waarvan 1 met hoog opgestoken ziel, 2 fles halzen rest wandscherven
BR-261-10.005GLS	999	LS	1	1			NT		3					1 wandscherf en 2 bodems met deel flessenwand, beiden hoog opgestoken ziel
BR-261-10.006GLS	999	LS	1	1			NT		3					1 scherf gebroken
BR-261-10.007GLS	999	LS	1	1			NT		17					4 gelijmd, halve fles
BR-261-10.008GLS	999	LS	1	1			NT							geel glas
BR-261-10.009GLS	999	LS	1	1			NT							1
BR-261-10.014GLS	006	GA	2	1			NT		22					1 scherf van helder glas, rookkleur
BR-261-10.015GLS	006	GA	2	1			NT		18					onbekende scherf van helder glas, 1 flesbodem met tekst: HULSTKAMP&ZOOON.MOLYN
BR-261-10.018GLS	006	GA	2	1			NT		2					wand en bodemscherf
BR-261-10.018GLS1	006	GA	2	1			NT	GL0685	1					helder kleurloos glas
BR-261-10.019GLS	006	GA	2	1			NT	GL0683	1					helder kleurloos glas, opschrift: LEA&PERRINS, WORCES-TERSHIRE SAUCE
BR-261-10.022GLS	011	GT	1	1			NTC							1 scherf van helder kleurloos glas, 19 scherven van donkerbruin glas (waarschijnlijk flessenglas)
BR-261-10.026GLS	999	LS	1	1			NT	GL0728	1					bodem, opgebold
BR-261-10.028GLS	006	GA	2	2			NT		1					ziel van groene wijnfles
BR-261-10.029GLS	006	GA	2	2			NT		4					hals bruin glas, sterk verveerd; wandscherven groen glas
BR-261-10.030GLS	006	GA	2	2			NT		3					2 wand en 1 bodemscherf groen glas, een scherf helder kleurloos vensterglas
BR-261-10.031GLS	999	LS	1	2			NT	GL0730						drie scherven met geëtste figuratie
BR-261-10.031GLS1	999	LS	1	2			NT	GL0690						75 ml, helder glas, medicijnflesje
BR-261-10.031GLS2	999	LS	1	2			NT	GL0686	1					groen glas

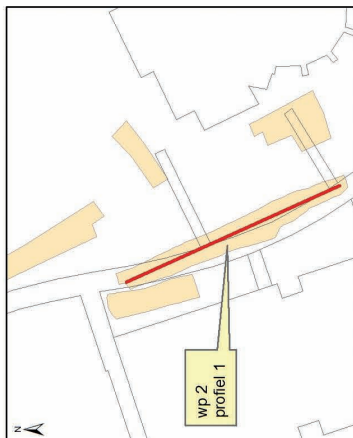
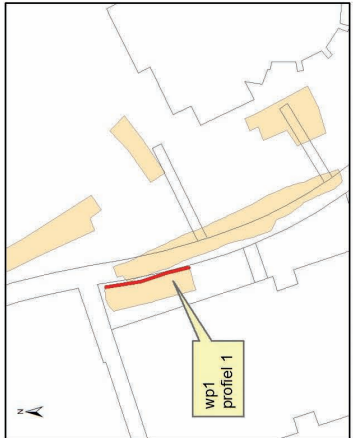
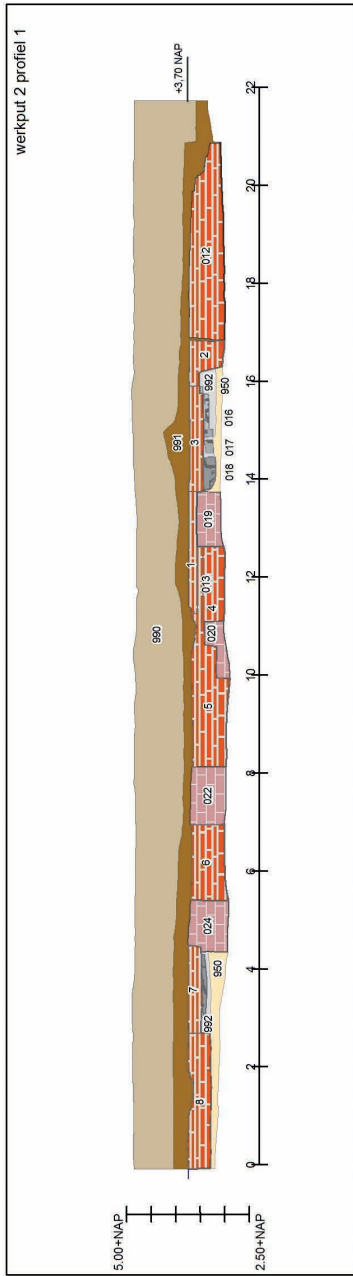
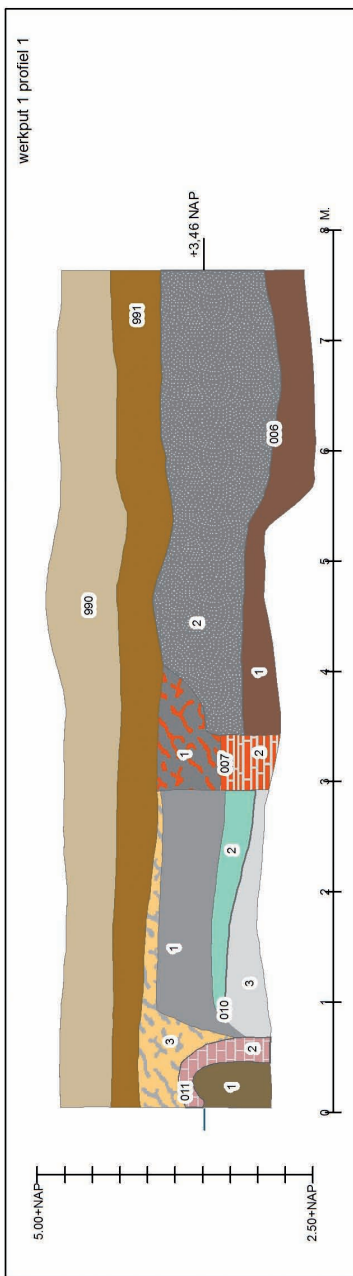
bijlage 4: glasinventarisatielijst (vervolg)

BR-261-10.031GLS3	999	LS	1	2															200 ml, helder glas
BR-261-10.031GLS4	999	LS	1	2															helder kleurloos glas
BR-261-10.031GLS5	999	LS	1	2															helder kleurloos glas, 8 facetten, met sponsje, waarschijnlijk voor schoensmeer
BR-261-10.031GLS6	999	LS	1	2															helder kleurloos glas, 8 facetten
BR-261-10.031GLS7	999	LS	1	2															helder kleurloos glas
BR-261-10.031GLS8	999	LS	1	2														1	schoensmeerpotje?, helder kleurloos glas
BR-261-10.031GLS9	999	LS	1	2															ronde bodem, 2 scherven fles met 8 facetten
BR-261-10.032GLS	006	GA	2	2															stam van kelkglas
BR-261-10.032GLS	006	GA	2	2															ziel van groen glas, onregelmatig gevormd
BR-261-10.035GLS	999	LS	1	2															1 fleshals van groen glas
BR-261-10.037GLS	999	LS	1	2															2 fleshalzen en 2 kleurloos glas

bijlage 5: alle sporenkaart werkput 1 en 2

bijlage 6: profielen werkput 1 en 2

Grimhuizen profielen
code BR-261-10

beschrijving sporen en vullingen

Profiel 1 werkput 1

S 990 (bouwvoor)	donkerbruin grijs zand
S 991 (laag)	donkerbruin zand
S 006 (gracht)	1. donkerbruin zwart humeus zand 2. donkergrijs geel zand + wortels en vondstmateriaal
S 007 (kelder)	1. fundament 2. uitbraaksleuf
S 010 (keldervulling)	1. donkergrijs zand +veel baksteen en aardewerk 2. lichtgrijs blauw leem + oervlekken 3. lichtgrijs fijn zand
S 011 (goot/riool)	1. donkerbruin humeus + puin, glas, bakstenen 2. fundament 3. geel zand + baksteen puin

Profiel 1 werkput 2

S 012 (muur)	koppen- en strekkenlagen afgewisseld, 10 lagenmaat 54 cm
S 013 (muur)	1. koppen- en strekkenlagen afgewisseld 2. wildverband, 10 lagenmaat 60 cm 3. 5 lagenmaat 32 cm 4. koppen- en strekkenlagen afgewisseld, 5 lagenmaat 32 cm, 1-steens 5. koppen- en strekkenlagen afgewisseld, 10 lagenmaat 62 cm 6. koppen- en strekkenlagen afgewisseld, 10 lagenmaat 65 cm 7. wildverband 8. onderkant springt 10 cm naar binnen
S 016, 017, 018, 025	(natuurstenen)
S 019 (steunbeer)	steekt 135 cm uit
S 020 (steunbeer)	steekt 85 cm uit
S 022 (steunbeer)	steekt 140 cm uit
S 024 (steunbeer)	steekt 92 cm uit
S 992 (laag)	grijs zand
S 950 (dekzand)	geel zand
S 990 (bouwvoor)	donkerbruin grijs zand
S 991 (laag)	donkerbruin zand

bijlage 7: ringrapport 2011014

Aan: Mevrouw K. Hänninen
BIAX Consult
Hogendijk 134
1506 AL Zaandam

Betref: uitslag dateringsonderzoek houtmonster uit Ulvenhout slot Grimhuijsen (projectnr. 67096)

RING Intern Rapport nummer: 2011014

Datum: 8 maart 2011

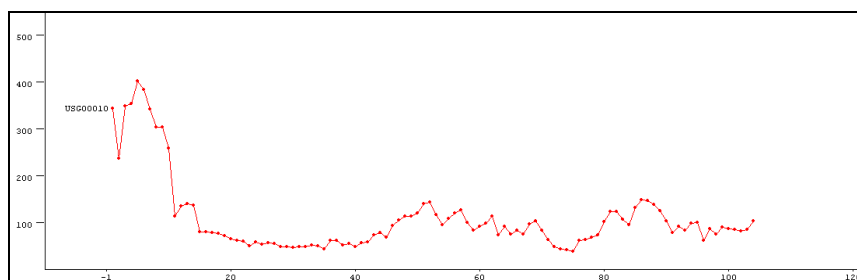
Geachte mevrouw Hänninen,

Wij onderzochten voor u één eikenmonster (*Quercus sp.*) afkomstig uit het slot Grimhuijsen in Ulvenhout (offerte O2011001).

Ondanks dat het monster over voldoende jaarringen beschikt voor dendrochronologisch onderzoek, leverde dit helaas geen datering op (tabel 1):

Tabel 1. Uitslag dendrochronologisch onderzoek

Monsternr / omschrijving	RINGS Dendrocode	Periode waarin/ waarna de boom is omgehakt	n	Kern	Spint	Wankant
BR-261-10.012 / paal	USG00010	-	104	+?	spint grens	-

Afbeelding 1. Ongedateerde meetreeks USG00010; y-as: jaarringbreedte in mm*10⁻²; x-as: nummer